

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilváltó sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, augusztus 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreltek: Az ischl-i kihallgatás.**
- Lesz-e ujonczás?**
- A parlament vizsgálat.**
- Incidens a véres beszámoló miatt.**
- Kormányválság előtt.**
- A vesztegetési ügy költségei.**
- Humbertné a bíróság előtt.**
- Khuen a királynál.**
- Az ikrek.**
- Aradváros utunkái.**
- Botrány a Téli kertben.**
- Adakozások az új templomra.**
- Tárca: Cinikus mesék. Irta: Fáy Nándor.**
- Regény-Csarnok: A teltek kincse. Irta: Ritt Gyula.**

Az ischl-i kihallgatás.

Arad, augusztus 7.

A politikai helyzet sulypontja Ischlben volt ma. A király délután fél kettőkor egy órán át tartó kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. Khuen-Hédervárynak az lett volna a kötelessége, hogy beszámoljon a politikai helyzetről őszintén, igazán.

De vajjon megtette-e? Vajjon mit mondott? Azt-e hogy Kossuth, a ki eddig tartotta magát a véle kötött paktumhoz, Szápáry László vesztegetési manőverét használta fel arra, hogy hiveivel ismét egyesüljön, s visszatért az obstrukciós táborba? Ez nem a helyzet őszinte jellemzése, mert nem ezért komoly a helyzet. Az obstruáló ellenzék Kossuth és társai nélkül is elég erős volt. Vagy mentegetőzött, hogy ő csöppet sem ludas a vesztegetési afférben és tisztázta, mosta

magát a király előtt? Ez sem tartozik szorosán a politikai helyzethez.

Hogy mi a helyzet? Tekintsünk csak végig a legutóbbi események láncolatán. Rövid másfél hónap alatt elérkeztünk a harmadik miniszterválsághoz. Széll bukását követte Tisza István kudarca és ma Khuen-Héderváry Károly gr f lemondó kérelme fekszik a király asztalán. A Széll által hátrahagyott örökséget pedig nem-hogy eltakarították volna, hanem még megszaportították s ma már annyira vagyunk, hogy valósággal csodának kell történni, amely segítene. A miniszterelnök most is néma, de míg előbb egyesek ebből a konok hallgatásból bölcsességre következtettek, ma már mindenki tudja, hányadán vagyunk vele. Mialatt az országos bizottság sorra veszi mindazokat, akik valamit tudnak a megvesztegetés ügyében és kutatja a szálakat, azalatt Ischlbe terelődött a kormányválság lebonyolítása.

Szerdán délután minisztertanács volt, melyen a kabinet összes tagjai — mint már jeleztük — megállapodtak abban, hogy a minisztérium beadja lemondását. Khuen-Héderváry még a délután folyamán táviratban kihallgatást kért a királytól, amire este megjött a válasz. Az a hír nem felel meg a valóságnak, hogy a miniszterelnököt hívták volna. Az udvarnál az volt a felfogás, hogy bevárják a parlamenti vizsgálat végét és csak azután hívják a miniszterelnököt. Khuen-Héderváry azonban belátta, hogy a megvesztegetésben való részesedés gyanúját

magáról még a legjobb esetben sem hárítja el, sőt ezt már a kormánypárti lapok is beismerték, nem akart tehát tovább várni és maga kérte a kihallgatást. Ezt megelőzően a szerdai minisztertanácson igen heves viták voltak, amelyek nézeteltérésekről tanuskodnak a kabinetben. Tudják azt is, hogy a miniszterelnök felajánlotta a kabinet lemondását, de a király elhatározása még nem ismeretes.

A válság nehézségei ugyanis nemesak a parlamenti bizottság tárgyalásában vannak, hanem a függetlenségi párt újabb összefogásában az obstrukció mellett és Héderváry ellen. Amióta Kossuth a Házban kijelentette, hogy csatlakozik az obstrukcióhoz, azóta Khuen-Hédervárynak nincs mit keresnie a kormány élén. Vele ki nem békül a Kossuth-párt és minden erőszakos terve az obstrukció legyőzésére ma még meddőbb volna, mint kormányra-leptekor. De erőszakosságokra ma már nincs idő. Ezt azért említjük meg, mert ma is kísértett az ex-lexben való házfel-osztatás, amivel — úgy beszéltek — a bán ketté akarja vágni a gordiusi csomót. Csak egyetlenegy megoldást képzelnek el a politikai körök, s ez személyváltozás olyan engedményekkel, amelyek alapján az ellenzék belemegy egy kompromisszumba. A honvédelmi miniszter által benyújtott ujoncmegajánlási törvényjavaslatban benne foglalatik már az idej sorozás legutolsó terminusa is: augusztus 24-től szeptember 10-ig terjedő időben és ezt az időpontot most már többé kitolni nem lehet. Már ez esetben is az ujoncok állo-

Cinikus mesék.

Irta: Fáy Nándor.

Pótlás.

Egy zöld hajtókás, nagyon zöld kis hadnagy megívott egy kis pohár szilvóriumot a kávéházban, végigélvezte a hét eseményeit egy bárgyú kis német képes újságból, azután felmosolygott a kasszára. Onnan visszarepült egy nyilegyenes és nem tapasztalatlan mosoly. A bajszatlan kis hadnagy odaült a trónus mellé:

— Látja Micike, ilyen az én életem! — kezdte sűrített melankóliával.

— Milyen? — kérdezte a kassza sovány királynője.

— Itt kell elposhadnom ebben a kisvárosi szűrkeségben, pedig úgy vágyódom a színek után.

A sovány nő nem értette ezt a szép mondatot, de a zöld hajtókás tetszett neki és azt gondolta magában, hogy finomlelkű flu a kis hadnagy. Ez még több rezgést vitt a hangjába:

— Látja, Micike, most ősz van és én tavaszi verseket érzek. Higyje el, én tudok verseket írni. Próbáltam a kadétiskolában, a költészettanból jelesem volt. Ma is irok majd egyet.

A kassza hölgye értelmetlen bámulatban mosolygott egy darabig, azután körülölelte tekintetével a kis hadnagyot:

— Milyen szépen tud maga beszélni! — sóhajtott, de ezt őszintén gondolta is.

A szépbeszédű hadnagy majdnem sirva fakadt:

— Szerencsétlen ember vagyok, Micike, — rebegte. — Ugy szeretnék szeretni és nincs kit. Nem mondom, hogy okvetlenül szerelmes akarok lenni; abba is beleegyezném, hogy úgy szeressek egy lényt, mintha a nővérem lenne.

Micike arcát most már nemcsak illemből öntötte a láz. Elmúlt idők pillanatnyi megbánása után szinte csak lehelté maga elé a sokat tapasztalt sovány nő:

— Mily költőiség van önben, hadnagy ur, a testvéri szeretetre gondol, mily költőiség — konstataulta és bűnbánó szíve mélyén összegezte, hogy: a hadnagy finom lélek, gyönyörű a beszéde és tele van költőiséggel.

A hadnagy mélabusan legyintett a keztyűjével, melankólikusan kifizette a szilvóriumot és csüggedt lépésekkel ment a kasszárnyába. A kapuban egyik baka későn kapta ki szájából a szivart:

— Te gaz barom, te disznó, kivehem a pofádból azt a szemetet, ha magadtól ki nem köpöd! — süvített a kis hadnagyból a beszéd esztétikája.

A századjánál a napos káplár gallérja egy kicsit kopott volt. A költőiség úgy ömlött a hadnagyból, mint a zuhatag:

— Maga állat! Mi a fekete fenének van magának szeretője, ha még új halz-stráflit se tud vele varratni? Mi?

Végre utat tört a finom lélek is. A kasszárnya udvarán két óra hosszat verejtékesre masiroztatta, kergette a századot, néhány bakát felkért és egynek a lábászárára véres csíkot hasított a kardjával.

— Nesze, disznó! Vagy megkékülsz, vagy parirozol!

A kávéházban meg minden pálinkáspoharat csordultig öntött a kasszahölgy. Mert csordultig volt a szíve.

A téves ösvény.

Egy író, aki költői igazságszeretetes elbeszélésekben kiváló volt, egy álmatlan éjszaka megundorodott eddigi munkásságától! miért fesse ő az életet olyannak, amilyennek a jólakott emberek szeretik és akarják látni? Ezen-tul a saját feje szerint gondolkodik majd, nem tesz a szemére rózsaszínű csiptetőt, hanem novelláiban azokat az erős tónusokat is használni fogja, amelyek keresztül-kasul folynak a csókolni való élelen.

Igy is tett. Irta egy keserű elbeszélést a pinselakások nyomoruságáról. Irótársai, a ru-

mánybavétele ez idén csak szeptember 26-án történhetik meg, amibe a hadvezetőség csak a kényszerítő szükség folytán ment bele. Tovább várni azonban nem fognak, s így egy-két nap alatt meg kell indulnia a válságlikvidáló processzusának.

A képviselőház folyosóján ma a bizottsági tárgyalás izgalmi közben az ischli audienciáról a legkülönbözőbb hírek keringtek, s a legellentétebbek. Ellenzéki képviselők mondták, hogy a király már el fogadta volna Khuen-Héderváry lemondását, amit a szabadelvű párti képviselők megcáfoltak és pedig azzal, hogy Khuen-Héderváry *nemzeti koncessziókra* kapott felhatalmazást. Ezeket a híreszteléseket azonban nem lehet tulságos komolyan venni, mivel az ischli hírek szerint a válság megoldva még egyáltalában nincsen.

Khuen mindenesetre szeretne maradni még néhány hétig, hogy ne kelljen neki a megvesztegetési ügy ódiomával távozni. Lehetségesnek tartják, hogy éppen ezért megkapta Ischlben a kibontakozás feltételeit. Azonban ez sem segíthetne rajta, mert a függetlenségi párt éppen a bizottsági tárgyalások anyaga alapján, bár perrendszerű bizonyítékai nincsenek is, azt a meggyőződést meríti, hogy Khuen-Héderváryval nem dolgozhatik együtt. De egyelőre magában a függetlenségi pártban egységes vélemény kialakulva nincsen, s azért ma elhatározták, hogy augusztus 9-én, tehát közvetlenül a képviselőház újból való megnyitása előtt, értekezletet tart, amelyen megállapodik követendő magatartására nézve. Addig, vagyis augusztus 9-éig, Ischlben is meg fognak állapodni.

Holnap különben világosabb lesz a helyzet képe. A miniszterelnök be fog számolni azzal, hogy milyen eredményre vezetett az ischli ut.

TÁVIRATOK.

Véres tüntetések.

Lorient, aug. 7. A kikötői munkások szövetségével követelik *Foucard* ügyész eltávolítását, továbbá azt, hogy a katonák utcai tünte-

tések alkalmával a laktanyákat el ne hagyassák és elzárva felszólítás nélkül ne járhasanak el a néptömeg ellen. A múlt éjjel előfordult rendzavarások közben több csendőrt és munkást megsebesítettek. Az a hír, hogy hét személy belehalt sebébe, nem felel meg a valóságnak.

Lorient, aug. 7. Tegnap este újból nagyobb csoportosulások voltak és verekedések fordultak elő. Éjeli 11 óra körül szétoszlottak a tüntetők, anélkül, hogy jelentősebb zavaró esemény fordult volna elő.

A Morgan-hajótruszt.

London, aug. 7. Ma tették közzé a Morgan hajótruszt és az admirális, valamint a kereskedelemügyi miniszterium között létrejött egyezményt, mely a következő határozatokat tartalmazza: A truszthoz tartozó angol társaságok ezután is, úgy mint ezideig, olyan elbánságban fognak részesülni katonai, tengerészeti és postai szolgáltatásaikat illetőleg, mint a többi angol társaság. A járóművek ezentúl is ugyanolyan feltételek mellett lesznek megváltathatók az államtól, mint eddig. — A Morgan-trusztal kötött egyezmény husz esztendőre szól, 1902. szeptember havától számítva és a jövőben öt évi felmondással feloldható. Az angol kormány a szerződést bármikor felbonthatja, hogy ha a truszt az angol kereskedelem érdekeit megsérti. A truszt egy angol hajója sem vehető fel Anglia engedelmé nélkül külföldi hajóhad lajstromába.

Elpusztított falu.

Konstantinápoly, aug. 7. Monasztir mellett megtámadtak egy török falut. A házakat felgyújtották, a török őröket megölték.

A parlamenti vizsgálat.

(Pázmány Khuen gróf mellett.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 7.

Érdekes nyilatkozatok tétettek ma is a parlamenti bizottság színe előtt. Legérdekesebb mindenesetre Pázmány Dénesnek, ennek az ellenzéki politikusnak a nyilatkozata, melylyel Khuen-Héderváry miniszterelnököt teljesen tisztára akarta mosni.

Polónyi Géza csinált hangulatot ma is s még a napirend előtt kalandos dolgot hozott a bizottság tudomására.

Az ülés lefolyásáról egyébként a következő tudósítás számol be:

Napirend előtt Polónyi előterjeszti, hogy egy *Fischer* nevű tanu jelentkezett nála, elmondva, hogy tegnap egy rendőr *Friedmann* bérkocsist lövéssel fenyegette, ha azt állítja, hogy látta őt *Selley* miniszteri tanácsos villájának kerítésén átmászni.

A bejelentést tudomásul vették.

Ezután *Weisz Fülöp*, a Magyar Kereskedelmi bank igazgatója adta elő vallomását. Neveltségesnek mondja azt az állítást, hogy őt Singerrel a miniszterelnökhöz látták kocsizni.

Hegyí Jenő kiegészíti azt az írásban adott nyilatkozatát, melyet a bizottságnak megküldött. A hozzá intézett kérdésekre egyes részleteket mond el. Kijelenti, hogy ha Berlinben táviratot kapott volna, hogy Dienest fogassa el, ezt rögtön megtette volna.

Pázmány Dénes kijelenti, hogy Szápáry neki július elején mondta, hogy akciót indít az obstrukció leszerelésére. E célból a lapokat véli elsősorban megnyerni. Szápáry neki azt mondta, hogy *Héderváry nem akar az ügybe beavatkozni*. Sőt megtiltotta neki, hogy ilyen akcióba saját költségére belemenjen.

Pázmány ezen beszélgetés után Ischlbe utazott, s mire visszatért, már akkor kipattant a botrány. Szápáry — mondja Pázmány — a lapok részére 50,000 koronát ajánlott volna fel, hogy Kossuth álláspontját támogassák.

Ivánka Oszkár kérdésére Pázmány kijelenti, hogy a miniszterelnök visszautasította Szápáryval a lapok megvesztegetésére irányuló tervét. Ezt tartozik az igazság kedvéért kijelenteni.

Ivánka Oszkár: Különös, hogy ön mint ellenzéki a miniszterelnök javára vall. Talán befolyásolták?

Pázmány: Nem, nincs okom az igazságot elhallgatni.

Ezután *Marmorstein* vallja, hogy *Nessi* 800 forintos váltóját *Dienes* részére megvette.

Szünet után az elnök felolvasta *Szeless Adorján* egy levelét. Beszámol ebben arról a beszélgetésről, melyet Szápáryval folytattak a szociálisták.

Goldner Adolf dr. volt a következő tanu. Elmondta, hogy *Szeless Adorján* vitte a szociálistákat Szápáryhoz. Az utóbbi azt kérte tőlük, hogy foglaljanak állást az obstrukció ellen ezzel szemben ígérheti, hogy az egyesülési sza-

galmas szívűek, összenéztek. Egyik riválisa felöltötte szép, sima augur-arcát és így szólt: — Ez az ember azt hiszi, hogy erő van a keserűségében. Pedig csak keserűség az írása és ez kellemetlen. Ez az ösvény, amelyre most lépett: téves.

Az új életre ébredett író haladt tovább a maga útján. Szíveig markolóan rajzolta meg a munkásnép verejtékes vergődését egy elbeszélés ciklusában.

Egy augur kacagva kiabálta:

— Nem jó vége lesz ennek! Híveket akar a napszámosok között? Azok nem igen vásárolnak könyvet. Kár ezért a fiúért.

A téves ösvény emberét megmosolyogta mindenki. Bántotta is őt a mellőzés, de nem mutatta: hideg tekintetben folytott össze lelkenek töméntelen vágya, keserűsége, és irt egy izzó regényt a tudás proletárjairól.

— Most már szervezett kórusok zugták felőle:

— Ez tisztára megbolondult! Mit firkál ilyeneket? Egy kutya sem olvassa már az írásait. Kiadója is csak részvétből akad. Éhen fog lgy veszni... Ekkora talentum mellett ilyen megtévelyedés... Ilyen megtévelyedés...

A megtévelyedett embert pedig fűzte tovább a saját ereje. De már kevés volt neki. Mert amióta nem parketről, selyemruháról meg butonokról írt: sokat koplalt. Nem vették a könyveit.

Sokat koplalt és — minden érzélgős vonás kizárásával — lett belőle egy harmadrangu kór-

házban, fuldokló zsákhordók, kiérdemesült alkoholisták és zakatoló mellű betűszedők között a „27.” Tudniillik a buszonhetes számú beteg ágy.

Néhány hétig hallgatta a vérszegény irgalmas nővérnek csudákról szóló elbeszéléseit.

A csudák, ah, nem következtek be: a 27-es teljes határozottsággal elhalálozott.

Az augurok megemberelték magukat: könyvekkel preparált bucsuztatót mondtak a téves ösvényre tévedt írótlars fölött. Es majdnem komolyan sajnálták őt. Es egy hónap mulva az egyikőjük, aki eddig csak Olivér grófokat, meg tengeri rákokat szerepeltetett az elbeszéléseiben, irt egy novellát arról: mint veszekszik meg a bányász a drágakő ásása közben. Egy esztendő múltán másfélszáz író ur bugta a forradalmi hangokat az élet sok piszkáról. Elmúlt egy évtized és a 27-esnek a téves ösvényét agyon-taposott országúttá tették az üres kis epigonok minden egyes írását tizenkétszer „átszűrték” a saját egyéniségükön, úgy dobták ki a világba. Es igen sok pénzt kerestek.

Az uszorás.

Melegnézésű, őszhaju, bibliai tisztaságú agg ember ült egy tarkafalu szobában egy nagyon széles bőrszőlyében. Fényes szövött fekete ruha volt rajta, arról peckelte le a porszemeket és semmiről sem gondolkodott.

— Itt vagyok, öreg ur! — köszöntött be egy fakóarcu, nagyon brillantinos fiatal ember.

— Már megint? — nyugtalankodott az agg. — Kedves öreg ur, török szakad, de segítenie kell rajtam. A becsületemről van szó.

— Vagyis?

— Pénz kell!

— Nem adok!

— Kell! Kell! Ertse meg, el vagyok veszve, ha estig nem rendezem egy dolgomat.

Az agg ember váltig szigorú igyekezett lenni, de nem sikerült neki:

— Hallja, ez egy héten belül a harmadik eset. En nem veszem a lelkemre, hogy elősegítem a maga könnyelműségét. Nem, nem adok pénzt. Semmikép sem.

A fiatal ur arcának a fakósága sárgába ment át.

— Ha van magában irgalom, megkönyörül rajtam: kirúgnak minden tisztességes társaságból, ha nem rendezem ezt a tartozásomat — fuldoklotta. — A maga kezében van az életem, ne semmisítse meg. Elni akarok, hogy meghálálhassam a jóságát. Segítsen rajtam, legyen a jótévőm, még a haló poromban is áldom majd, és pontosan, tíz nap mulva megfizetem amit ad.

Igy sirt a fiatal ur és kapott is pénzt a jótévőtől. Azután nem fizette vissza sem tíz, sem száz, sem ötszáz nap mulva. Mikor az agg jótévő — sok vihar után — elszontyolodva jelentette ki, hogy így tönkremegy, a fiatal ur toporzékolva ordította:

— Takarodjék, vén uszorás-gazember!

badsgot korlátozó *Perczel-féle rendeletet visszavonják*. Goldnerre ekkor Szápáry nem tette azt a benyomást mintha ez vesztegetés akarna lenni.

A szociálisták azonban arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ennek a rendeletnek a visszavonása a kormányra háruló kötelesség, melylyel szemben ellenszolgáltatás nem jár.

Groszmann Miksa tanu vallja ezután, hogy Szápáry a miniszterelnök tudtával tette a rendelet visszavonására vonatkozó ígéretet.

Bokányi Dezső hasonlóan nyilatkozott.

Ezután *Sebestyén drt.*, *Dienes Márton* ügyvédjét hallgatták ki. Elmondja, hogy *Dienes* járt nála, de a vesztegetésről semmit se tud és nem is akar tudni.

Még *Barabás* hírlapírót hallgatták ki, aki azt mondta, hogy aki róla azt írta, hogy ő tervezte a megvesztegetést, az gazember.

A bizottság ezután elhatározta, hogy holnap *Bánffy Miklós* grófot, *Kolossa* rendőrfelügyelőt és *Hermann* hallgatja még ki.

A vesztegetési ügy költségei.

(Mibe kerül a parlamenti-bizottság?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 7.

Ingyen tudvalevően manapság már semmitsem adnak, még a halál is pénzbe kerül és természetesen nem csinálódik költségek nélkül a vesztegetési botrány ügyében kiküldött parlamenti bizottság vizsgálata sem. A bizottsági tagok ugyan nem huznak napidíjat fáradtságos és naponként a késő éjszakába belenyúló munkájukért, de van azért más kiadás elég. Ime itt részletezzük őket.

Maga a *világítás* napról-napra 150 koronába kerül. A bizottság tudvalevőleg a delegációs teremben ülészik, ez a terem, valamint a hozzá tartozó folyosó ragyogó fényárban uszik, gyönyörű a kivilágítása a terem egész környékének is. A szomszédságában vannak a miniszteri és a miniszterelnöki termek, ahol a sajtó, meg a gyorsroda dolgozik, ezek a termek vakító fényben usznak. Ki van világítva a díszlépcsőház, melynek ragyogása misztikusan sugárzik be a háttérben öblösödő kupolacsarnok sejtelmes homályába. Az oszlopsorok hosszú árnyai kísértetiesen nyulnak a mélyébe és ennek a háttérnek a színpadias szcenériája festői hatást kelt. Nos, ez a világítás maga is a bizottsági ülések tartamára 1000 koronánál többet emészt fel.

Csak a nagy tételeket vesszük, midőn ezután a *gyorsírodának* költségeire térünk át. A gyorsírók eme rendkívüli munkájukért természetesen szintén külön honoráriumban részesülnek. Elvégre ez a rendkívüli munka sokkal nagyobb és fárasztóbb, mint amit rendszeren a képviselőházi üléseken végezni szoktak. A képviselőház ülése rendes körülmények között három, vagy negyedfél óra hosszat is tart, míg ezek az ülések hat óra hosszat. Hát ezért bizony rendkívüli díjazás jár.

Napidíj jár a *gépírókisasszonyoknak* is. A gyorsírók minden öt percnél gyorsírói jegyzés után kijönnek a delegációs teremből és nekik diktálják le azt, amit odabenn gyorsírással lejegyeztek. Tekintettel az óriási munkára, amivel ez jár, a gépírókisasszonyok rendes létszámát meg kellett szaporítani. Ezeknek természetesen szintén díjazás jár, még pedig nagyobb a rendszerénél.

A gyorsírodára van bízva az újságoknak kiszolgálása is. A lapok tudósítói a gyorsírodától kapják meg a főljegyzéseiket. Ez a feladat az önmagában is nagy munkával terhelt gyorsírodát persze még jobban megterheli s bárha ami a lapok kiszolgálását illeti, az sok panasz-

ra, sőt valóságos kiseobszerű felháborodási zendülésekre ad okot, azért el kell ismerni, hogy maguk a gyorsírók és a melléjük rendelt gépírókisasszonyok imponáló munkát végeznek. De hát ez természetesen imponáló pénzüsségeket is emészt föl és ezek után mindenki hozzávehetően elképzelheti, hogy a Szápáry László rosszul elsült vesztegetése tömérdek pénzbe kerül az országnak.

Itt emlíjtük fel, hogy a *lapoknak* is ugyancsak sok pénzükbe kerül ez a vesztegetési affér. Az óriási tudósítás megszerkesztésén minden újságtól egész külön kis redakció működik s a szerkesztőségek kiadói hivatalai most mindennap tekintélyes költség számlát kénytelenek beváltani az újságírók készíradásaiért és költségeiért. Az óriási tudósítások miatt a lapok nagyobb terjedelemben is kénytelenek megjeleníteni, a papirost, a szedést persze szintén nem adják ingyen.

Látnivaló, hogy mindenkinek pénzbe kerül ez az affér, az országnak, a lapoknak, másnak is. Nem keresett ezen az afféron más, csak *Dienes Márton*, meg vesztegető ügynöktársai. Nos és még valaki keres rajta: a képviselőház vendéglőse, aki mindennap gazdag büffét állít föl a delegációs terem előtt s bizony ez a büffé minden ülés végével úgy ki van fosztva, mintha valami ellenséges hadjárat pusztított volna ott.

Aradváros utmunkái.

(A közlekedésügyi-bizottságból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 7.

Aradváros közlekedésügyi bizottsága ma délután ülést tartott, hogy a folyó évben elvégzendő nagyszabású utmunkák kiadása ügyében megtartott árlejtés eredményét tárgyalás alá vegye. Az ülésen *Varjassy Lajos* helyettes polgármester elnökölt, míg az ügy előadója *Virágh Lajos* főmérnök volt.

Mint ismeretes, az utmunkákra három csoportban tartották meg az árlejtést. Ilyen csoportokban foglalkozott az eredményrel a bizottság a főmérnök jelentése és véleményezése alapján.

Az első csoport munkáinál: kocsutak burkolása, legelőnyösebbnek találták a *magyar aszfalt részvénytársaság* ajánlatát, mely szerint az utak aszfalttal burkolatnak.

A második csoportban: aszfalt gyalogjárók kiépítése és átöntése, a legelőnyösebbnek ismét a *magyar aszfalt részvénytársaság* ajánlata találtatott, feltéve, hogy olyan árért is megmarad feltételei mellett, mint aminőket a más módzatok mellett pályázó *Rossi és Pellegrini* szabtak.

A harmadik csoportban: kocsutak törtkövel való burkolása, *Rossi és Pellegrini* ajánlatát minősítették a legkedvezőbbnek.

Az első két csoportnál, a kikiáltási árhoz mérve, 12,012 korona, a harmadiknál 7000 korona megtakarítás mutatkozik. A bizottság javaslatba hozza, hogy ebből a megtakarításból a legsürgősebb utcajavítási munkák végeztessenek el. Így sorra kerül a *Halász-utca* kikövezése és csatornázása, mely egy drágán kezelt zsillip betömését eredményezi. A sürgős munkák között lesz a *Lipót utca* vízlevezetésének rendezése, a *Kápolna-utca* református templom és tűzoltó laktanya közötti részének klaszfaltozása, s aszfalthurkolattal való ellátása a *Táborjegy-utca* folytatásának, mely az Erzsébet- és a Nagy-körut közé esik.

Az ülésen *Varjassy Lajos* helyettes polgármester elnöklele alatt jelen voltak: *Wetter Géza*, *Hegedűs László*, *Korbuly József*, *Nachtnébel Ödön*, *Oppe Péter*, *Tenner Lajos*, *Táborjegy-emil*, *Virágh Lajos*.

Incidens a véres beszámoló miatt.

(A nagyváradi közigazgatási-bizottság botránya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 7.

Nagyváradi közigazgatási bizottsága mai ülésének váratlanul szenzációja volt, amely nagy izgalmat okozott a bizottság tagjai körében. A július 12-iki véres beszámolón történetekről emlékezett meg a polgármester-helyettes havi jelentésében, de csak per tangens, mert — mint a jelentés mondja — nem akar a vizsgálat eredményének prejudikálni. Ezzel a jelentéssel *Szokoly Tamás* bizottsági tag, a függetlenségi párt elnöke nem elégedett meg és rendkívül erős kifejezésekkel bírálta a polgármester-helyettes és a főkapitány eljárását, a miért az elnök szigorú intelmében részesült.

Szokoly felháborodva szölt a július 12-iki erőszakosságról, amit szerinte a polgármester és a főkapitány inszenált a szólásszabadság ellen. Csak a nép józanságának tudható be — ugymond — hogy százával nem maradtak az emkerek a véres esemény színhelyén. A polgármester-helyettes jelentése nem felel meg az igazságnak, mert népgyűlést említi, holott a szabadelvű párt a saját plakátjain is beismerte, hogy beszámolót tart *Barabás Béla*, Nagyváradi országgyűlési képviselője. A polgármester-helyettes, aki négyszáz főből álló oszcseléket vezetett a beszámoló színhelyére önhatalmúlag járt el. (Nagy zaj).

Beöthy László dr. főispán: Arra kell kérnem a bizottsági tag urat, hogy kifejezésével ne sértse meg a bizottság tekintélyét.

Szokoly Tamás: Még most is fel van háborodva a történetek miatt, a miért a polgármester-helyettes a felelős. A szabadelvűpárt is erőszakosan járt el. Természetileg készítette elő az ellentüntetést és ezt a polgármester helyettes és a főkapitány elősegítették.

Beöthy László dr. főispán: Nem engedhetem meg, hogy még be nem bizonyított esemény fölött pusztá állításokkal kritikát gyakoroljanak.

Szokoly Tamás: Indítványozza, hogy a népgyűlés szót a jelentésből töröljék és beszámolóval helyettesítsék. Indítványozza továbbá, hogy a főjegyző és a főkapitány ellen indítsák meg a fegyelmi eljárást.

Beöthy László dr. főispán kijelenti, hogy miután a polgármesteri havi jelentés egész terjedelmében melléklet gyanánt vétetik föl a jegyzőkönyvbe, a kiigazításhoz nem járulhat. A fegyelmi eljárás megindítását — miután az indítvány előre bejelentve nem lett — az ügyrend nem engedi.

Szokoly Tamás: Akkor fenntartom magamnak azt a jogot, hogy az indítványt írásban megtegyem.

Ennél a momentumnál történt a kellemetlen incidens. *Szokoly Tamás* kijelentésére a főjegyző mosolygott, amire a függetlenségi párt vezére szinte magából kikelve kiáltotta *Bordé Ferenc* felé:

— Nincs min mosolyogni a főjegyző urnak, mert már az ügyességnél volna a helye!

Megdöbbenés támadt és nagy méltatlanokdás. A főispán erősen megrázta a csengőt.

— Ezért a kifejezésért bizottsági tag urat rendreutasítom és a szót megvonom. Különbönnnek még komolyabb következményei is lesznek.

Szokoly Tamás: Bánom is én, akár mi lesz, állok előbe.

Mint értesülünk, ennek az afférnak tényleg folytatása lesz, a mennyiben *Bordé Ferenc* főjegyző, a kit *Szokoly Tamás* köztisztviselői minőségében nyilvánosság előtt megsértett, a bíróságnál keres elégtételt.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Dolovai nábob leánya, színmű.
Vasárnap: Délután: A svihákok, operetta. Este:
Az éjjeli menedékhely, dráma.

* Az utolsó újdonság. A nyári színház utolsó újdonsága a fővárosban nagy sikert aratott *Drótos tót* operett lesz. Az operett kiállítása e héten teljesen elkészül és a bemutató előadást a jövő hét elején megtartják.

* A vasárnapi előadások között műsorában változás történt. Délután a *Svihákok*-at adják, este pedig *Az éjjeli menedékhely*-nek lesz ebben a szomban utolsó előadása.

Kormányválság előtt.

(Milyen lesz az új kabinet?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 7.

Khuen-Héderváry gróf még nem mondott le tárcájáról, s máris nagyban folynak a kombinációk arra nézve, hogy ki fogja követni Khuent a miniszterelnöki székben. Ezúttal azonban, mint a mai események is sejtetik, ezek a kombinációk nem fognak kárba veszni, mert a *kormány lemondása biztosra vehető*.

A helyzet ilyenén fordulata érthető forrongást okoz a politikai világban. Erről az izgalmas állapotról, a kombinációkról a következő tudósítás nyújt képet:

Politikusok véleménye.

A politikai körök figyelmét elvonta a parlamentári bizottság tárgyalásától gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök ischli utazása. Mindenki átlátta, hogy a politikai helyzet döntő eseményei most már nem a képviselőház delegációs termében, hanem Ischlben mennek végbe.

Már tegnap későn este, mikor politikai körökben köztudomásúvá lett, hogy a miniszteri tanácskozás után, jobban mondva, ennek megállapodásából gróf *Khuen-Héderváry* Ischlbe utazott, hogy a Főlségnek jelentést tegyen a parlamentári helyzetről, általánossá lett az a felfogás, hogy a *miniszterelnök a kabinet lemondását viszi a királynak*.

Ez a felfogás ma megerősödött, s az alternatívának az a másik része, hogy a miniszterelnök a képviselőház feloszlására nézve tesz előterjesztést, nagyon kevés hitelt talált.

A szabadelvű párt mértékadó tényezői, kik most Budapesten tartózkodnak, mind azon a meggyőződésen voltak, hogy a tegnapi miniszteri konferencia a kabinet lemondását határozta el, még pedig egyenesen a miniszterelnök kezdeményezésére.

Egy tudósítónak alkalma volt több előkelő politikussal beszélni s ezek valamennyien egy nyilatkoztak, hogy gróf *Khuen-Héderváry* belátta helyzetének teljes tarthatatlanságát. És elhatározása megfogamzott benne akkor, mikor *Kossuth* Ferenc a nevezetes pénteki ülésben kijelentette, hogy a helyzetnek megváltozása következtében ő is fölveszi a harcot a kormányelnök ellen.

Ennek az elhatározásnak az oka pedig szerintök abban van, hogy gróf *Khuen-Héderváry* belátta helyzetének teljes tarthatatlanságát. És elhatározása megfogamzott benne akkor, mikor *Kossuth* Ferenc a nevezetes pénteki ülésben kijelentette, hogy a helyzetnek megváltozása következtében ő is fölveszi a harcot a kormányelnök ellen.

A miniszterelnök, amikor a képviselőház pénteki ülésében *Kossuth* Ferenc felszólalására reflektálva kijelentette, hogy „e pillanaton” nem hagyhatja el állását, már tisztában volt azzal, hogy nem tarthatja magát, s csak a

parlamentári bizottság tárgyalásainak arra a stádiumára várt, mely szerint alkalmas arra, hogy, ha optimizmussal is, a maga személyére nézve konstatálhassa a főlség előtt, hogy ő nem részes a vesztegetésben. Ámbátor a parlamentári bizottság előtt lefolyt események semmiképpen nem igazolják gróf *Khuen-Héderváry* nártatlanságát, sőt ellenkezőleg megerősítették a gyanút ellene, s azt tartja, hogy most tisztázva van. És így elkövetkezett az ideje annak, hogy beadhassa lemondását. Ez teljes beismerése annak, hogy ő *csakugyan lehetetlen ember Magyarország kormányelnöki székében*.

Ki lesz az utód?

Az E—s egyik munkatársa tapogatódzott a pártok közt, hogy megtudja, kit gondolnak *Khuen-Héderváry* utódjának? Erről a következőket írja:

Az *ó-liberálisok* hangoztatják, hogy a szabadelvűség szempontjával mértékadó. *Apponyi* erősen huzakodnak, mert tartanak attól, hogy hajlamai és politikai szövetségesei belesodornak antiliberalis áramlatba. Olyan kabinet kell, mely iránt az ellenzék, főképp a függetlenségi párt is előzékeny lesz, de hangsúlyozzák, hogy az új kabinetből is meg kell követelni a nemzeti engedményeket. Jelöltjük vagy *Csáky*, vagy *Wekerle*, de úgy, hogy a kabinetben ne nyerjen nagy erőt se a volt nemzeti-párt, se a kaszinó-párt.

A *kaszinó pártiak* nem tartják kizártnak *Szell* Kálmánt, s ha őt a király kabinetalakítással bizná meg és ő vállalkoznék, ezt a legszerencsésebbnek tartanák. De szerencsés megoldásnak vélik azt is, ha gróf *Csáky* Albin lenne a kormányelnök, a ki mellé gróf *Apponyi* Albert szegődhetnék, hogy így a volt nemzeti párt igényei kielégíthessenek. Csakhogy gróf *Apponyi* nagyon angazsálva van a nemzeti nyelv kérdésében, már pedig ez nagy nehézség az osztrákok miatt. A jövő kabinetben helyett foglalhatna szerintök gróf *Tisza* István is, de nem nagyon ekszponált ressortban. Így a belügyi tárcát nem szere nék kezébe adni.

Szó van gr. *Andrássy* Gyuláról is, mint miniszterelnök-jelöltéről, de gr. *Andrássy* Gyula nem szívesen vállalkoznék a nehéz feladatra. Egyfelől azért, mert a parlamentári pártviszonyok igen zavarosak, másfelől azért, mert a most folyó parlamentári bizottsági tárgyalások erősen kedvét szegték, s attól is tart, hogy mivel ő nagyon ekszponálta magát a *kaszinói klikk* mellett; ez ártott neki a közvéleményben, s különösen a függetlenségi pártban keltett bizalmatlanságot. Mindazáltal gróf *Andrássy* Gyula, mert minden körben teljesen integer politikai egyéniségnek és föltétlenül szabadelvű embernek tartják, megbirkózhatnék a nehézségekkel.

A volt nemzeti párt embereinek jelöltje természetesen *Apponyi* Albert gróf. Szerintök ő volna a legalkalmasabb arra, hogy megcsinálja a kibontakozást, mert benne az ellenzéki pártok is megbíznának a tekintetben, hogy a nemzeti követeléseknek, mik az ő programját alkotják, érvényesülést szerezne, s ha sor kerülne választásokra, ő biztosíthatná a tiszta választásokat. Az azután, hogy kik lennének benne az *Apponyi* kabinetben, már mellékes dolog.

Nincs kizárva az sem, hogy *Wekerle* Sándor legyen az új miniszterelnök. Ő az ellenzéknek lenne tetszetős, mert nagy népszerűsége van, főképp mivel tudják róla, hogy a *Tisza*-féle vállalkozásnál ő szószólója volt a főlség előtt a nemzeti követeléseknek.

Vannak a szabadelvű pártban s ezekhez tartoznak a mostani *disszidensek*, a kik azt tartják, hogy okvetlenül olyan kabinetnek kell következnie, melyben tökéletesen érvényesül a fuzió. Meg kell teremteni a szabadelvű párt homogenitását, hogy azután a kabinet elég erős legyen fölfelé a nemzeti követelések megvalósítására, mert a nélkül eredményes kibontakozás képzelhetetlen. Szerintök a kabinet feje vagy *Csáky* gróf, vagy *Wekerle* lehetne *Apponyi* gróffal. A nehézség szerintök az, hogy sok mágnásnak a kabinetben a mostani közhangulat mellett nem volna szabad helyet foglalnia, mert tekintettel kell lenni a közvélemény demokratikus áramlatára.

Apponyi és Wekerle.

Érdekes, hogy annyi miniszterelnök-jelölt van, mint miniszteri tárca. Eddig a felsoroltakkal együtt a következőket emlegetik:

Lukács László,
Szell Kálmán,
Szögyény-Marich László,
Láng Lajos,
gróf *Andrássy* Gyula,
gróf *Szapáry* Gyula,
Wekerle Sándor,
gróf *Csáky* Albin,
gróf *Apponyi* Albert.

Egy előkelő politikus e lista alapján a következő kombinációt állította egybe:

Ebből a listából törölhetjük *Szell* Kálmánt, *Lángot*, *Szapáryt* és *Csákyt*. *Szell* még lehetséges volna, de biztos tudomásunk van róla, hogy ő abszolút nem hajlandó a miniszterelnökséget ismét elvállalni. *Szögyény* ma már idegen, nem parlamentáris ember. *Khuen* felsülése után nem fognak hasonló kísérletbe bocsátkozni. *Láng* Lajos fölfelé kedvelt ember, Ausztriában is szeretik, de nincs elég gyökere a pártban; nem valószínű, hogy akár csak fel is ajánlanák neki az elnökséget. *Szapáry* Gyulát a családjában törtétek teszik most lehetetlenné. Gróf *Csáky* Albin volna egyike a possibiliis jelölteknek, de betegsége lehetetlenné teszi, hogy most hivatalt vállaljon.

Rostálás után tehát marad: *Lukács* László, gróf *Andrássy* Gyula, *Wekerle* Sándor és gróf *Apponyi* Albert. A bővebb rostán ki sikk gróf *Andrássy* Gyula is, noha *Khuen* őt fogja utódnak ajánlani; de legfelsőbb helyen tudják, hogy nem népszerű ember és talán gyenge is ahoz, hogy a mostani helyzetből kivezesse az országot.

A komoly jelöltek tehát *Lukács* László, *Wekerle* Sándor és gróf *Apponyi* Albert. Kétségtelen, hogy ezek között az ischli klausula óta *Lukács* László az udvar kedence; ő egyszerű mind az ugynevezett erős kéz képviselője, de jelöltsége ellen szól, hogy az erős kéz politikája két esetben már csüdtörtéket mondott és hogy az ő megbízatása okvetlenül szakadást okozna a kormánypártban. Husz-huszonöt ember okvetlenül kilépné. Mindezek után azt hisszük, hogy őt is ki lehet törölni a jelöltek sorából, bár nem azzal a biztonsággal, mint az előzőket.

Marad tehát *Apponyi* és *Wekerle*. Az udvarnál egyik sem áll tulságos nagy kegyben; de ha komolyan békét akarnak, most mégis csak le kell küzdeniök az egyéni érzést. Végeredményben egészen mellékes, hogy a két férfi közül ki a miniszterelnök, mert ők már a múlt válság alkalmával meggyeztek és egyezségük most is áll, hogy együtt mennek és mindegyik a másiknak esetleges kabinetjében helyet foglal. *Apponyi* volna *Wekerle* belügyminisztere és *Wekerle* volna *Apponyi* pénzügyminisztere. Természetes, hogy a függetlenségi párt ezeknek a férfiaknak egyszerű kinevezésére nem szerelne le, hanem tőlük is biztosítékokat követelne. Ures kézzel ők sem jöhetnek, de engedményekkel tisztázhatják a helyzetet.

Az új kabinet kombinációjában.

Valamint az új kabinet fejének tekintélyes, latba eső politikai egyéniségnek kell lennie, úgy megkívánják azt is, hogy tagjai is számbavehető politikusok legyenek. Férfiak, akik együttesen és külön-külön is számba jönnek és biztosítékot nyújtanak, hogy cöltudatos és biztos politikát folytatnak. Persze, ezzel nem merült ki a kívánságok sozata. Hallani például olyan kijelentéseket is: „De aztán református ember is legyen ám ebben a kabinetben!”, de olyan is: „Erdélyről nem kell megfélejtkezni”. Már olyan bírálat is elhangzott:

„Sok lesz három vagy négy gróf!” Mindezek figyelembevételével már miniszterlistát is kolportálnak; ez volna:

Elnök: *Apponyi* vagy *Wekerle*.
 Belügy: *Apponyi*.
 Pénzügy: *Wekerle*.
 Kereskedelem: *Hieronymy*.
 Földmívelés: *Darányi* vagy gróf *Tisza* István.
 Közoktatás: *Berzeviczky*.
 Igazságügy: *Hódoosy*.
 Honvédelem: *Kolossváry*.
 O felsége személye körül: gróf *Andrássy* Gyula.
 Horvát: *Josipovich*.

Ez a lista nagyon valószínűnek látszik, csak gróf Tisza István miniszterségében nem hisznek sokan. Még abban az esetben inkább lehetséges, ha *Wekerle* volna az elnök. *Apponyi* elnöksége esetén még Tisza is alig vállalna tárcát, de *Apponyi* is bajosan ajánlaná. Mindazonáltal meglehet, hogy a vágy a teljes pártegység után mégis meghozza gróf Tisza miniszterségét, mely *Darányi* távozása esetén a „református” kérdés megoldását is jelentené.

Humbertné a bíróság előtt.

(A nagy pör kezdete.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 7.

Egy nap választ még el attól a dátumtól — augusztus 8. — amikor a nagy pör megindul. Holnap ül össze Párisban az esküdtbíróóság, hogy meghallgassa *Humbertné* Teréz asszonyt és ítélkezzék a bünei fölött. Tömrdek betűt róttak össze már ügyészek és ügyvédek ebben a szenzációs pörben; az akták megtöltenének már egy szekeret, annyi van belőlük. De mind e sok betű nem világítja meg teljes képében azt a bonyodalmas affért, amelyre feszült kíváncsisággal les őt világrész publikuma. Az ügyesség aktái közül hámozzunk ki egy képet *Humbertné* multjából, amely mintegy bevezetője az ideális örökség igényének.

Humbert Frigyesné, született *Daurignac Teréz*, tulajdonképpen atyja egy fantasztikus rögeszméjének az áldozata. *Daurignac* papa özvegy emberként élt családjával a Toulouse melletti Bauxelles városkában, egy dűledező régi kastélyban és termelte rossz borait, amelyekért rossz árakat kapott. Leghűségesebb látogatója a háznak a végrehajtó volt, a ki a hitelezők egész armádiájának képviselőjében minden héten — néha kétszer is hetenként — letette a család asztalára pecsétet, irásos látogatójegyet. A tengernyi gond közepette azonban *Daurignac* papa jókedve nem csorbult; állandóan élt benne egy remény, hogy valahol messze tengerentúl él egy nagybácsija, aki mérhetetlen gazdag és milliókat fog reá hagyni örökül. Pozitív nem tudta, hogy ez a nagybácsi csakugyan létezik-e, de hitte, remélte; bizott az eladósodott ember vak hiedelmével a lehetetlenben.

Az apának ez a fantasztikus reménye szuggerálta a gyermekeit is, különösen pedig az okos kis Terézt, aki máris gazdagnak hitte magát. Az egész környék nem sokra becsülte a familiát, de a nagy örökségről épült mese belevette magát az emberek gondolatába s nagyon sokan szívesen hiteleztek *Daurignac* papának, mert ők is hittek a nyerendő milliókban.

Daurignacék szomszédai a *Humberték* voltak. *Humbert* papa akkoriban a kerület élet-hosszigan megválasztott szenátor és *Bauxelles* város polgármestere volt. Fia, *Frigyes*, a jogot végezte. *Daurignac Teréz* fantáziáját annyira foglalkoztatta az örökség kérdése, hogy — állításai szerint — egy napon meghalt egy vénséges kisasszony, a *Marcotte-kastély* tulaj-

donosnője, aki rengeteg vagyonát rá hagyta. Ezáltal *Teréz* gazdag partievá lett és *Humbert* pápa, akit időközben a legfőbb ítélőszékhez államügyésszé neveztek ki, vette kezei közé a bonyolult örökségi kérdés pörét.

Ebben az időben végezte *Daurignac Teréz* és vőlegénye, *Humbert Frigyes* első tanulmányait az örökségi pörök eljárásában. Hiszen *Teréz* örökségének rendbehozása csakugyan sok nehézséggel járt, mert az agg kisasszony a *Marcotte-kastély* urnője nem is halt meg, abból az egyszerű okból, mert sohasem is élt. A *Marcotte-kastély* és az örökség csak *Teréz* fantáziájában és a pör aktáiban létezett.

Igy tehát 1878. *Humbert Frigyes* feleségül vett egy gazdag örökösöt és az esküvő napján a menyasszony elég ügyes volt arra, hogy a fodrászát, aki 2000 frankot adott neki kölcsön, elküldje a tartozása kiegyenlítése nélkül, sőt még a lakodalmi kocsi költségére is kivásalt belőle pénzt. Az 1879. és 1880. években igen szerényen élt a derék házaspár. Ebben az évben készítették elő a „nagy örökséget.” Az 1881. évben hirtelen kipattant aztán a milliós örökség híre és *Humbert* papa nagy lelkesedéssel mesélte ezt a barátainak és közvetítette a kölcsönket a nagy örökségi adó kiegyenlítésére. Eredetileg az örökség egy portugál ember volt és az örökséget *Lisszabonban* kellett fölvenni. Az első összeg, amelyre az örökséget becsülték, 20 millió frank volt. Ezzel aztán megindult a lavina és a portugál emberből nemsokára *Henri Robert Crawford* lett — a száz millió frank örökségéje.

Lesz-e ujoncozás?

(Háromszoros zsold a katonáknak.)

Arad, augusztus 7.

Egyik szegedi laptársunk közli az alábbi érdekes, de mindenesetre megerősítésre szoruló cikkekcskét:

Megírtuk már lapunk mai számában hivatalos és illetékes körök véleményét a mind fantasztikusabbá váló katonai tervezetek tárgyában, ezuttal némi kiegészítéssel szolgálhatunk hozzá. Az tény és kétséget kizáró dolog — mondják hivatalos katonai körök — hogy az ujoncozás immár elkészült.

A beosztás annyi időt szokott igénybe venni, hogy még abban az esetben is, ha most rögtön megszavazná az országgyűlés az ujonc-létszámot, a katonák legfőlegb november elsején vonulhatnának be.

Természetes, hogy a harmadik, illetve második korosztályt, szóval azokat akik az őszi hadgyakorlatok után szabadságra szoktak menni, ezuttal benn tartanak december végéig. Ez nem törvénytelenesség; mint talán az első tekintetre gondolni lehetne. Hiszen a sorozás 1. évre szól s hogy nem áll fenn már e tekintetben a régi állapot, amikor tényleg egyhuzamban kellett eleget tenni a kötelezettségnek, az csak kedvezmény.

Igy van azonban még a létszám nagysága és a megtakarítások miatt. Szóval a legrosszabb esetben az idei őszi szabadságolások elmaradnak. Ha azonban ujesztendőre sincs katonák, akkor behívják gyakorlatra az 1908. év őszén szabadságoltakat három hónapi időre. Ezek az alatt háromszoros zsoldot kapnak, azonkívül elengedik az összes hátralevő gyakorlataikat.

Mindez természetesen csak terv, ami régi intézkedéseken alapul s amiben eddig még nem érkezett utasítás.

Khuen a királynál.

(A kihallgatás. — A holnapi minisztertanács. — *Khuen-Héderváry* lemondása. — Az engedelmények.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, augusztus 7.

Ischlből félhivatalosan azt táviratozzák, a király délután fél 2 órakor egy órát tartó kihallgatáson fogadta *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnököt, aki újból beható jelentést tett a politikai és parlamenti helyzetről, ismertetve a kabinet helyzetét a jelenlegi súlyos viszonyok között.

A miniszterelnök ezután részt vett az udvari ebéden, melyet cercle követett A miniszterelnök, aki a nap folyamán ismételtén értekezett *Lichtenstein* herceg főudvarmesterrel és *Schissl* lovaggal, a kabinetiroda főnökével is, ma éjjel 11 óra 34 perckor elhagyta Ischl. Holnap délben Budapestre érkezik.

Khuen-Héderváry még a holnapi nap folyamán közölni fogja kabinetjének tagjaival az ischli ut eredményét. A kabinet ezután azon al összeül tanácskozással, s ennek a minisztertanácsnak az eredményét O felségével rögtön közölni fogják.

Midőn *Khuen-Héderváry* Ischlbe érkezett, különféle lehetőségek állottak fenn a magyar kormányválság megoldására nézve. A lehetőségek egyike: a Ház feloszlatása; másodika: a jelen állapot további fenntartása, vagyis az eddigi taktika további folytatása, az ellenzék kifárasztására; a harmadik módozat: egy új kabinet segélyével a válság megoldása.

Most, midőn *Khuen-Héderváry* Budapestre visszaérkezik, az említett első lehetőség, a Ház feloszlatása a kombinációkból kiesik. A miniszterelnök jelentése ugyanis megvilágította a király előtt egy ilyen rendszabály veszedelmes voltát.

Ha most a miniszterelnök, miniszter-társaival tanácskozással, a helyzetet szóvá teszi és közli benyomásait, melyeket a király felfogásáról nyert a helyzetre vonatkozólag, a kormányának szabadságában fog állani, vagy adott viszonyok között a kormányzati ügyek vezetését tovább vinni, vagy pedig kinyilatkoztatni, hogy nem tartja magát alkalmasnak arra, hogy megoldást találjon.

Ez esetben a harmadik lehetőség marad fenn: a kormány visszavonul, s más miniszterelnök, más kormány lép előtérbe, melynek feladata lesz kivinni azt, ami *Szell Kálmán*nak és *Tisza István* grófnak nem sikerült.

Már most kérdés az, hogy a minisztertanács holnap mely irányban fog határozni. Nem valószínű, hogy a jelenlegi kabinet, tekintve az előrehaladt időt — az indemnitás, ujoncállítás végső terminusa lejárában van — alkalmasnak találna magát arra, hogy megkísértse a helyzet megoldását.

Khuen-Héderváry lemondását ilyenformán biztosra lehet venni. A válság csak rövid ideig fog tartani. Az a nézet, hogy a jövő héten be fog mutatkozni az új miniszterium.

A holnapi minisztertanács határozata a legrövidebb uton közöltetni fog a királynál s reménylik, hogy a jövő héten meg lesznek ama fontos határozatok, melyeket Magyarország a hadvezetőségtől vár.

Annai bizonyos, hogy az új kabinet

csakis engedményekkel állíthatja helyre a békét.

Hogy ki lesz a kabinet feje: *Apponyi* vagy *Wekerle*, avagy egy más, még előtérben nem lévő politikus, ez a korona elhatározásától függ. Tekintve a súlyos helyzetet, hiszik, csakis olyan államférfi nyer megbízatást az ügyek vezetésére, ki a képviselőház bizalmát bírja.

Az ikrek.

(Egy különös válogatás.)

Arad, augusztus 7.

Egy csalódott kereskedőségé válópört indított csinos, fiatal felesége ellen. A törvényszékhez beadott keresetében a férj így adja elő panaszát:

— Ezelőtt hat hónappal, február 27-én azzal a kérdéssel lepett meg nőm nagybátyja, hogy volna-e kedvem nőül venni Fánikát, akinek a hozománya 4000 forint. Mikor ezt a kérdést hozzám intézte, tisztában voltam azzal, hogy az a főhadnagy, aki nőmnek leány korában udvarolt, nem tartozik a boldogtalan szerelmesek közé. Mert, kérem, tekintetes törvényszék, ha azt a szép és vagyonos leányt hoztam, a szegény kereskedőségéhez akarják adni, akkor ott már valami fekete foltnak kell lenni. Nőm nagybátyja, mikor a fekete folt ügyében kérdést intéztem hozzá, csodálatos és meglepő őszinteséggel felelt. Azt mondta, hogy nem csalódom, mert az a folt csakugyan nem hiányzik.

— Nos — kérdeztem azután — él még az a fekete folt?

— Ha a mindenható úgy akarja, néhány hónap múlva — élni fog.

Most, miután a helyzet tisztán és világosan állott előttem, alkuba bocsátkoztam. Kértem tizezer forint hozományt, majd kilencet, nyolcat és végre ötezer forintban meggyeztünk a szép Fáni, aki azonban akkor már éppen ellentétje volt a feltűnően karcsu hölgyeknek, a feleségem lett és én nyomban apának éreztem magam, amíg e tekintetben teljesen ártatlan voltam.

Meg kell jegyeznem, tekintetes törvényszék, hogy a nőm szeretett, igen jó volt hozzám és egyszer sem panaszkolt fel, hogy a hozomány nagyságának megállapításánál a helyzettel visszaéltem. Am én is diszkrét gavallér módjára viselkedtem, mert a főhadnagyról nem beszéltem és mert az utban lévő kis vendég irányában semmi ellenszenvvel nem viselkedtem. Nyílt és becsületes volt az egyezés, tehát nyílt és becsületes voltam én is.

Az esküvő után három és fél hónap múlva nőm Rómába utazott s onnan — *ikrekkel* tért vissza. En, tekintetes törvényszék, csak egyre számítottam, csak egyet voltam hajlandó akceptálni és a hozomány összege is csak egyetlenegyre való tekintetből volt megállapítva.

Miután tehát nyilvánvaló, hogy engem félrevezettek, hogy tévedésben tartottak és hogy családomba a második gyermeket becsempészték. Kérem a tekintetes törvényszéket, hogy engem a nőmtől elválasztani szíveskedjék.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanítók köre folyó hó 8-án délelőtt 8-órakor a Weitzer János utcai fiúiskola V. osztály tantermében a tananyag beosztása tárgyában ülést tart.

(—) Osztóndíj felső kereskedelmi iskolai tanulónak. Az aradi kereskedelmi testület közönséges ülése, hogy az aradvárosi felső kereskedelmi iskolán egy tanuló részére díjmentes oktatást biztosító alapítványi hely üresedésbe jött, melyre ezennel pályázat nyitott. Pályázhatnak szegénysorsu aradvárosi kereskedőknek fiaik, kik az iskola első osztályába való felvételre megfelelő előkészítéssel bírnak, vagy valamely felső kereskedelmi iskola első vagy második osztályát sikerrel végezték. A kellően

(szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal) fel szerelt folyamodványok folyó hó 20-ig alulírt testületi elnöknél nyújtandók be. *Tedeschi* Viktor, az aradi kereskedelmi testület elnöke.

Botrány a Téli kertben.

(A szerelmes sógork.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 7.

Ma este egy fényes vigjátéknak kacagató jelenete játszódott le a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében Pikánsabbán és drasztikusabbán Meilhac és Halóvy se tudná megrajzolni a történeteket, mint tette a valóság.

A jelenet megértésére tudni kell, hogy a főtérhez közel eső egyik forgalmas utcában lakik egy fiatal házaspár. A férj asztalos és jelenleg fürdőben van. Az asszonyka csinos, molett és élvágyó. A helyzetet két sógor komplikálja. Mindakettő (persze egyik a másik tudta nélkül) udvarolgatott a szép sógornőnek. A fiatal asszony pedig — mit is tehetett volna egyebet, ha igazságos akart lenni — elfogadta mind a két sógor udvarlását.

Igy folyt ez a szerelmi idilli zavartalan boldogságban egész ma estig, mikor, mint ezt a vigjátékokban is láthattuk, egy különös véletlen játszódott közbe.

Az egyik sógor, mint boldog percek előtt álló Don Juan, füttyörészve ballagott az imádott sógornő lakása felé. A járókelőkkel mit sem törődött s gondolatban már ott képzelte magát az édenben.

Végre megérkezett a csöndes boldogságot sejtető ajtó elé s gondtalanul bekopogtatott. Semmi válasz. Ismét kopogtatott s ismét válasz nélkül maradt. A Don Juan sógor nem értette a dolgot. Tudta, hogy ilyenkor otthon szokott lenni a kedves sógornő. Egyszerre azonban gyanus zajt hallott belülről. Egy elnyomott férfi hang, ideges szaladgálás, ruhasuhogás, mindez sejtetni engedte, hogy a Don Juan *későn jött*. A szobából egyszerre ablakzörejt hallott. A Don Juan egy perc alatt átváltozott Otellóvá. Tisztában volt a helyzettel. Dühösen kiszaladt az utcára, a hová abban a pillanatban érkezett, mikor az ablakból kiugrott — egy hiányos öltözékű ur.

Természetes, hogy a két udvarlóból üldözött és üldöző lett. A hiányos öltözékű ur nekiiramodott a főtér irányában és az asszonyka sógora a nyomában Mindinkább fogyott köztük a távolság, amikor az üldözötteknek egy mentő gondolata támadt.

A mint örült futása közben a Fehér Kereszt elé ért, egy hirtelen kanyarodással befutott a szálloda kapuja alá és egyenesen beszaladt a télikertbe. Képzelték, hogy mekkora hatást gyakorolt az étkezőben egybegyűlt közönségre.

— Megakar gyilkolni — evvel indokolta váratlan megjelenését. Azt azonban már nem tudta úgy kutyafuttában megindokolni, hogy mért volt oly hiányosan öltözve, s különösen, hogy mért vitte cipőjét — a kezében, holott mezítlábos garden party-ra egyáltalában nem alkalmas a Fehér Kereszt télikertje.

A jelenetnek itt egyszeriben vége szakadt. Folytatása azonban lesz, de előreláthatólag egy pikáns válópör alakjában.

HIREK.

— Személyi hir. *Gyomai* Zsigmond dr., a Jogállam jeles szerkesztője Aradon, rokonai körében időzik.

— *Dessewffy* püspök üdülése. Az érdemes csanádi püspök, a ki tudvalevőleg súlyos betegségéből lábalt ki mostanában, a téli hónapokat

Abbáziában töltötte, most pedig Reichenhallban üdül, s a hol — mint jelentik — helyreállott az egészsége. Naponkint *Justh* Gyula országgyűlési képviselő és *André* makói pénzügyigazgató társaságában hosszú sétákat tesz a fenyvesek közt. A püspök augusztus 20-ig marad Reichenhallban, a hol a Szt.-Istvánnapi misét fogja mondani, azután zék helyére tér vissza és jelen lesz szeptember elején a király fogadtatásán, mely a Radna-Lippa és környékén tartandó záró hadgyakorlatok alkalmából fog megtörténni.

— A Minorita templom új harangjai. A minoriták régi templomának lebontása után a Kölcsey-utcai barak templom két kis harangja szólt csupán az áhitatos lelkekhez. A város központjától távol, gyenge hangon hívtak imára ezek a harangok, míg most, hosszú idő után ismét zengve, zúgva hangzik majd a minoriták templomából a harangszó. Az új templom tornyába szombaton és hétfőn húzzák fel a harangokat. *Hönig* Frigyes harangöntő műhelyében készültek s egytől-egyig jól sikerültek. Legnagyobb a 32 métermázsás nagyharang, melyet Magyarország Nagyasszonyáról neveztek el. A felszentelés szombaton reggel fél 7 órakor lesz a Szentháromság szobor előtt. Rendszerint püspök végzi ezt az akasztást, most azonban külön meghatalmazással, *Csák* Cirjék dr. rendfőnök fogja felszentelni a harangokat. A felszentelés után felhúzzák a toronyba a harangokat, melyek hétfőn, a rendi nagygyűlés előestéjén szólnak meg legelőször.

— A besztercei választás. A besztercel kerületben, mint sürgönyzik, ma *Kuales* Gottfrid alispánt egyhangulag képviselővé választották.

— *Seefried* bárók balesete. Rózsahegyri sürgönyzik: *Seefried* Ottó báró, aki családjával itt nyaral, tegnap nejével *Augustia* bajor hercegnővel Sikarka felé lovagolt. A báró lova egy az országuton feljők robogó automobiltól megijedt, s egy hirtelen oldalugrással ledobta magáról lovasát. *Seefried* báró oly szerencsésen esett le lováról, hogy néhány apróbb zúzódáson kívül egyéb baja nem történt. A hercegnő azonban úgy megijedt, hogy kocsin kellett hazaszállítani.

— A közigazgatásból. *Aradmegye* közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését, a főispán és alispán távollétében *Schill* József főjegyző elnöklété alatt. A folyó ügyek mellett két tárgy emelkedik ki. Állásfoglalás a vadházasság ellen, olyanformán, hogy a vadházasságban élő nők nem tarthatnak igényt a hagyatékából cselédbérre. A bizottság ezzel a közigazgatási bíróság egy döntésével helyezkedett szembe. Kimondta egy esetből kifolyólag a bizottság, hogy azokat, kik az 1883-iki törvény élthelépte után is *uzsorakamatot* szedtek, a meg nem engedett magas kamathoz mérten vethető ki a tőkekamatadó. Délután a város közigazgatási bizottsága tartott ülést *Varjassy* Lajos helyettes-polgármester elnöklété alatt. Itt folyó ügyek kerültek csupán napirendre.

— *Dienesnek* nyoma veszett. Híla az illetékes tényezők közreműködésének, most már teljesen nyoma veszett *Dienes* Mártonnak. A budapesti rendőrséghez ma *Berlinből* arról jött értesítés, hogy a berlini rendőrség két legügyesebb detektívjét küldte *Hamburgba*, hogy nyomozzák ki, nem szállt-e *Dienes* ott hajóra. Ezenfelül *Londonban* is keresik *Dienes*-t, szóval mindenütt, ahol nincs. Bizonyos, hogy most már *Dienes* a tengeren van s ennek azok örülnének legjobban, akik „üldözik” e veszedelmes politikai kalandort.

— Az összes planéták láthatók. A napokban be fog következni az a ritka eset, hogy egy pár esti órában át láthatóvá válik láthatárunkon mind az öt főbolygó, melyek rendszeresen szabad szemmel nem láthatók. A ritka tüntemény a hó végeig tart. Már huzamosabb idő

óta látható a *Vénusz*, mely közvetlenül naplemente után lép ki az esthomályból és most, miután e hó 13-án legnagyobb fényét éri el, nappal is látszik. Szintén régóta látható a *Mars*, melyet vörös fényéről lehet fölismerni és a szűz csillagképétől balra a Mérleg felé halad. A harmadik a gyorsan vándorló *Merkur*, mely a Vénusztól jobbra, vele egy magasságban áll, éppen olyan fehér, de sokkal gyöngébb fényű. Ha tekintetünket onnan dél-nyugatról kissé délkelet felé fordítjuk, akkor ott a sötétség beálltától kezdve megtaláljuk a *Szaturnuszt*, mely a Bak csillagképe két főcsillagának meghosszabbított vonalában fénylik. Kevés óra után a kelet felé a kelet-délkeleti égen a fényéről könnyen fölismertető *Jupiter*, a vízöntő és a halak csillagképe között. A hold holnap Szaturnus, e hó 11-én Jupiter fölött fog állani. Különösen éles szemek a Mars alatt balra a hatodik főplanetát, az *Uranuszt* is fölfedezhetik.

— **Kaschau és Preszow.** A kassai hadtestparancsnokság egy „Kassa (Kaschau)“ ról keltezett német átiratban felszólította Eperjes, szerinte (Preszow) szabad királyi város közönségét, hogy az eperjesi tüzérszázárnyát bővítse ki. Eperjes város közönsége közgyűlésében érdemben elintézte az átiratot és erről értesítette is a hadtestparancsnokságot, egyszersmind arra is figyelmeztette, hogy az „Eperjes Preszow“ címzés ellenkezik az 1898. évi IV. törvénycikk rendelkezéseivel s épp ezért a város közönsége jövőre ilyen címzésű átiratokat elintézni, de még elfogadni sem fog. Erre válaszképpen érkezett a mondott okirat, amely a következő:

An das löbl. Bürgermeisteramt der kgl. Freistadt Eperjes (Preszow) Eperjes (Preszow.) am 30. Juli 1903.

Auf Grund einer Meldung des Divisions-Artillerie Regiments No. 18. dass die Stadt mit Hinweisung auf einen Gesetzartikel des Jahres 1898. dieses Regiment aufmerksam gemacht hat, dass die kgl. Freistadt Eperjes nur mit „Eperjes“ bezeichnet wird, wird diensthöflich bekannt gegeben, dass nach Reichs-Kriegs-Ministerial-Erlass Pres. No. 7212. vom 19. Februar 1903. bis auf weiteres stets dem Namen Eperjes in Klammer (Preszow) beizufügen ist. V. Trinka Gm. s. k. Militär-Stations-Kommandant.

Magyarul: Eperjes (Preszow) szabad királyi város tekintetes polgármesteri hivatalának. Eperjes (Preszow), 1903. július 30.

A 18. számú hadosztály-tüzérezred oly értelmű jelentése alapján, hogy a város egy 1898-ból való törvényre hivatkozva, arra figyelmeztette ezt az ezredet, hogy Eperjes szab. kir. város csak „Eperjes“ nek nevezendő, szolgálati udvarassággal tudtul adatik, hogy a 7212. előki számú, 1903. február 19-én kelt hadügyminiszteri rendelet szerint Eperjes neve mellé további intézkedésig zárójelbe között odairandó: Preszow.

Hát nem gyalázatos dolog ez a hadügyminiszteri rendelet?

— **A szabó ipari szaktanfolyam vizsgálja.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter által kiküldött *Beleszlin* Athanász szabó ipari szaktanár vezetése alatt álló tanfolyam záró vizsgálója f. hó 9-én vasárnap délelőtt 9—12 óráig lesz megtartva az iparosok, munkásokat, valamint az érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. *Berán* Antal elnök, *Kiss* Ferenc titkár.

— **Otthon van-e Arad?** A *P. N.* közli ezt a viccet: Egy vidámarcu vigéc utazott Pestről az aradi gyorsvonaton. Már Arad felé közeledett a gőzös és a mi utasunk megkérdezte a kalauztól:

— Mondja kérem, odahaza van most Arad?

A kalauz nagyot nézett.

— Tessék! Hogy Arad odahaza van-e? Hát már miért ne volna odahaza?

A vigéc nevetve válaszolta:

— Azt sohse lehet tudni biztosan! Manap, a mikor Venedig van Wien-ben, Ós-Budavára van Pesten, Konstantinápoly van a Lágymányoson. Pá-

ris van Amerikában, — miért legyen akkor éppen Arad odahaza? . . .

Szerencsére a vonat beért a pályaudvarra és így a kalauz nem rántotta meg a vészféket.

— **Talpra magyar!** Rákosi Viktor országgyűlési képviselő, aki vasuton, gőzhajón, kocsin már bekalandozta a fél világot, most egy nem éppen modern, de mindenesetre érdekes alkalmatosságon: tutajon indult el hosszabb kirándulásra. Előkelő budapesti társasággal a minap Rózsahegyre érkezett s az a szándéka, hogy tutajon térjen vissza Budapestre. Erre a tiz napos utra még tegnap elindult azon a tutajon, amelyet *Klein* Jakab és *Glasner* Jakab rózsahegy-i lakosok ajánlottak fel a társaság számára. Reggel egy kis áldomás volt, a melynek folyamán Rákosi Viktor beszédet mondott s a tutajt elkeresztelte *Talpra magyar!*-nak. Délelőtt 10 órakor eloldozták a tutaj köteleit s a primitív járomű a parton összegyűlt közönség lelkes éjjezése közben megindult a Vág folyón.

— **Oroszország és a szerb királygyilkosok.** A „Berliner Lokalanzeiger“ egy varsói távirat alapján közli, hogy *Péter* király fiait kísérő szerb tiszteteket felsőbb rendeletre *nem bocsátották keresztül az orosz határon*, mert részük volt a királyi pár meggyilkolásában. Az egyik tiszttól, aki *Draga* királynét agyonlőtte, a belgrádi orosz követ még az elutazás előtt megtagadta az utlevél láttamozását. Az orosz határon az örök meg is állították a szerb tiszteteket. Ezzel kapcsolatosan jelentik Varsóból, hogy az orosz határt és a vasutvonalakat *Skernevice* felé kettőzött katonaság őrzi, mert a cár arra fog utazni.

— **Elfogott tolvajok.** Három lopás tetteseit fogta el most az aradi rendőrség. Az elmúlt éjjel a pécskai ut 12. szám alatti korcsma szinjében történt az egyik eset tömeges lopás formájában. *Képes* Jánostól 8 kor. 48 fillért és óráját, *Turóczi* Sándortól 10 kor. 60 fillért, *Sándor* Jánostól tula óráját ezüst láncsal, *Villám* Istvántól 9 koronát loptak el, míg a szinben aludtak. A tettesek, kiket még hajnalban elfogtak a rendőrök: *Biró* András barakonyi, *Töre* Mihály bodzási ember. A pénzt és értéktárgyakat hiány nélkül megtalálták náluk. — *Marx* Imre hentes üzletébe e hó 3-án délután fél kettő és öt óra között, míg a helyiség zárva volt, betört valaki és a pult fiókjából 180 koronát és egy zsebórát, láncot elloptott. A betörőt *Szelezsán* György, 16 éves facér hentes tanonc személyében a rendőrség most letartóztatta. Az óra megkerült, a pénz nem volt nála. — *Szelezsán* július 25. és 26-ika között éjjelen elloptott *Klein* B. Vilmostól egy kerékpárt a Hassinger utca 8. c. szám kertjéből. A biciklit is megtalálták nála.

— **A lakatosok sztrájkja.** A sztrájkoló aradi lakatosok a város közönségéhez címezve röpiratot adtak ki, melyben tiltakoznak azon hír ellen, hogy Aradon bármely lakatos műhelyben dolgoznának. Visszautasítják egyben azt, hogy a sztrájkolók bárkit is megakadályoztak volna a munkában.

— **Szápáry és a színházi pénztáros.** Egyes lapok azt írták, hogy a vesztegető *Szápáry* László grófnak egy inkorrekt tartozásáról tud *Berényi* Miklós, a szegedi szintársulat pénztárosa s hogy erről tanuzni fog a parlamenti bizottság előtt. Előadásuk szerint a dolog úgy történt, hogy Szápáry fiúmei színházi páholybérletét csak nagykesőre, többszöri sürgönyi felszólításra s akkor is önkényes levonásokkal fizette meg Berényinek. E hírekre a pénztáros kihallgatásra jelentkezett a parlamenti bizottság előtt s *Rohonyi* elnök szombatra hívta Budapestre. Berényi más terminust kért, mire *Rohonyi* Gyula, a parlamenti bizottság elnöke a következő táviratot intézte hozzá:

Parlamenti vizsgáló bizottság, ha csütörtökön vagy pénteken jelentkezik, kifogja hallgatni.

Berényi erre a távirati hívásra Budapestre utazik. El fogja mondani a bizottság előtt, — amint azt már beküldött nyilatkozatában is kifejtette — hogy a lapok híre koholmány. Szápáry nyomban ki akarta fizetni az 520 korona bérletet, de az átadott 1000 koronás bankjegyből Berényi nem tudott visszaadni. Később aztán Berényi sürgönyileg kérte a pénzt *Dietrich* dr.-tól, Szápáry titkárjától s attól nyomban hiánytalanul meg is kapta, sőt még 20 koronával többet is, amennyi járt volna. Berényi vallomásának tehát Szápáryra nézve semmi jelentősége sincs.

— **Egy szegény fiú segítése.** A nyomorék *Dirnbeck* Jánoska részére ma a következő újabb adományokat vettük: *Gross* Örsike (Battonya) 2 kor., *N. N. Sch. Zs.* utján 1 kor., összesen 3 korona.

— **A panamakalap vége.** A derék gavallérok, akik 50—500 koronát fektetnek a szinon elején egy divatos kalapba, rossz birrel lepték meg a lapok néhány nap előtt: a panamakalap már nem divatos; elvesztette a presztizsét — a sok utánzat miatt. Ez a hír angol lapok révén került a kontinens hírlapjaiba, most azonban jön rá a cáfolat. A panamakalap igenis divatos és semmit sem veszített az értékéből. A rosszakaratu hírt azok az angol és amerikai kalapgyárosok terjesztették el, amelyek a panama-divat miatt nem tudták az áruikat értékesíteni. A panamakalap mindaddig becses lesz, amíg a pálmárosok, amelyekből készül, a *carludovisa* palmata rostjai, el nem vesztik ruganyosságukat és tartósságukat. Ami az utánzatokat illeti, erre csak egy válasz lehet: miért nem veszi el a gyöngy, meg a gyémánt az értékét, holott semmit sem utánoznak annyira, mint ezeket? Így van ez a panamakalappal is. Annak a becsét a szakértő előtt le nem rontja az olcsó utánzatok tömege s minthogy minden divatos uriember szakértő, a panama csődje tehát még csak nem is kísért.

— **A hamis Santos Dumont.** A párisi *Mont de Piété* hivatalnokai előtt — ez a párisi zálogház — egy ur jelent meg a napokban és diszkrétan a következőket adta elő:

— Pillanatnyi pénzzavarban vagyok és szeretném elzálogosítani a 9. számú léghajómat.

— A léghajóját? — kérdezte bámulva a hivatalnok.

— Igen. Nem ismer rám? En *Santos Dumont* vagyok, a híres léghajós . . . A léghajóm itt künn van az üzlet előtt.

Amikor a hivatalnok megakart nézni a léghajót, a titokzatos ur visszatartotta őt.

— Bocsánat . . . valamit elfelejttem mondani. A léghajóm kosarában *Edvárd* angol király ül, aki inkognitó akar maradni. Ne kérdezze tőle a nevét és tartsa az egész titokban. Kitűnő borralalót adok önnek.

— Oh, legyen nyugodt, *Santos Dumont* ur! — felelte a hivatalnok, aki már érteni kezdte a dolgot. — Azonnal megkapja a pénzt, de egy kis formalitás végett el kell önnek küldenünk egy emberünket az anyaintézetbe, mert nálunk nincs elegendő pénz. Méltóztassék addig itt helyet foglalni.

Negyedóra múlva kocsin elvitték „*Santos Dumont*“ urat — az örültek házába.

— **Oriási csőd.** Hetek óta rémes pánik dul a new yorki értéktőzsdén s az Egyesült Államok pénzkirályainak palotái rezegnek, omladoznak, mintha földrengés lenne. Beütött a nagy krach Amerikában. Az összes vállalatok papirjai rohamosan esnek, az arany futva menekül onnan, ahol papirokat kínálnak megvételre. A nagy krach *Morgan* Pierpontnak, a trösztök milliárdos apostolának csődjét jelenti. — Mindazon nagy kereskedelmi házak s részvénytársaságok, melyek a *Morgan*-szindikátusnak tagjai voltak, alaposan megrendültek, mert milliókat és milliókat veszítettek néhány hét alatt. Hogy milyen nagy arányu a krach, arra nézve képet alkothatunk abból, hogy csak egy ottani társaságnak a *Lake*

Superiornak százötvenöt millió frank értékű papírjai tíz millió frank értéket képviselnek ma. Filadelfiában eddig harminc tőkepénzes bukott meg. Négy pénzkirály: *Rockefeller, Vanderbilt, Gould* és *Morgan* szövetkeztek most, hogy a papírok elértéktelenedésének lavináját főtartóztassák, de vállalkozásukat aligha fogja siker koronázni. *Schwab* az acéltröszt feje, aki tavaly Magyarországon járt, vagyonának háromnegyed részét veszítette el a krach következtében. A krach oka a tröszt. A trösztökhöz tartozó vállalatok abban a reményben, hogy a tröszt folytán jövedelmük hatványozódni fog, a leg-lehetősebbül felcsigázták papírjaik értékét, úgy, hogy sok vállalatnál a részvények értéke ötszörösen és hatszorosan felülmulta a létező vagyon értékét. Legborzalmasabban sújtja a krach az acél-trösztöt, melynek papírjai 100 dollárról 22 dollárra estek.

— **Humbertné és az ex külügyminiszter.** A *Matin*, miut egy párisi sürgöny jelenti, a Humbert család ellen folyó per vizsgálati iratcsomójából *Flourens* volt külügyminiszter és jelenleg nacionalista képviselőnek Humbertnéhez intézett több levelét közli. Ezen 1892-től 96-ig keltezett levelek egyikében *Flourens* Humbertnére arra kéri, hogy segítyezze választókerületének jégkárrel sújtott községeit, támogassa az ő általa választási célokra tervezett lap alapítását, továbbá kölcsönt kér tőle, melylyel megmentse magát a tönkötől. Más levelekben segítségét igéri *Flourens* az 1895-ben a *Libre Parole* által kezdeményezett, Humbertné ellen irányuló sajtóhajsának elhallgattatására vagy azt, hogy segítségére lesz az igazságügyi palotában. A *Matin* megjegyzi, hogy a per iratai számos ilyen papírt tartalmazznak, a melyek valószínűleg azon fegyverek, a melyekkel Humbertné élni akar.

— **Megszűnt az áradás.** Az utóbbi napokban attól lehetett tartani, hogy ismét árvízveszedelem következik be, de a ma érkezett jelentések szerint a Duna, Tisza s a nagyobb mellékfolyók mind apadásnak indultak. A Vág, a Latorca is apadó jellegűt öltött, s most már a vidékeken sem kell veszedelemtől tartani. A Duna a fővárosnál tegnap óta 20 foknyi meleg mellett 16 centimétert apadt, s mai magassága 426 centiméter. A földművelésügyi minisztérium földrajzi osztályához érkezett jelentések szerint az országban imitt-amott jelentéktelen eső esett. Legtöbb Vág-Besztercén esett: 6 mm. A Duna közepes vízállása, Steintől—Bécsig és Pakstól—Tiszatorokig emelkedőben van, egyebütt apad. A Tisza alacsony állású. Tekeházától—V. Naményig és Szolnoktól—Csongrádig emelkedik, egyebütt apad. Mellékfolyók, köztük a Maros, szintén apadó jellegűek.

— **Megakadályozott szerelmi dráma.** A fővárosban, a Kerepesi-úton levő Debreceen-szállóban tegnapelőtt este rejtélyes eset történt. Még a délután folyamán megjelent ottan egy közöshadseregbeli őrmester, aki egy szobát bérelt.

Este egy nő jön, aki menyasszonyom, sziveskedjen hozzám eresztetni — szölt a portásnak.

Ugy háromnegyed 9 óra tájban csakugyan jelentkezett egy elegánsan öltözött fiatal nő, aki az őrmester után tudakozódott. Az őrmester *Sári János* törzsőrmester néven iratkozott be a vendéghelyre. A szállodabeliek egy óra múlva hangos sírást hallottak abból a szobából, ahol az őrmester és a nő tartózkodtak. Az asszony sirt. Az őrmester vigasztalta és a hallgatózó szállodabeliek hallották, amint a férfi mondá:

— Nem lehet másként. Meg kell halnunk. Engem keresnek már és szigorúan meg fognak büntetni, ha rám akadnak. A te férjed pedig, most mindent tudni fog. Ezért meg kell halnunk.

— De én nem akarok meghalni. Én még élni akarok. Ugy sem volt eddig örömöm az életben. Ha hozzám n. ulsz, akkor segítségért kiáltok.

— Azért mégis meghalunk!

Az őrmester erre forgópisztolyal az asszony felé lött, de ez már akkor egy szekrény mögé bujt. A golyó nem találta el. Mire az őrmester másodszor is löni akart, az éber szállodabeliek berontották a szobába és kicsavarták

kezéből a forgópisztolyt. Egy rendőr aztán kocsira ültette mindkettőt és a főkapitányságra kísérte, ahol kihallgatták őket. Az őrmestert, mivel a katonai hatóság már mint külön a szökevényt kereste, átadták a térparancsnokságnak, ahol megindítják ellene az eljárást. Az asszonyt, akiről kiderült, hogy Győrbe megszökött férjétől, egy állami hivatalnoktól, kényszerutlevéllel visszaküldték Győrbe. Így végződött a komolyan indult szerelmi dráma.

— **Birkózás az állatkirályial.** Izgalmas jelenet folyt le múlt pénteken a brüsszeli állatkertben. *Mareth* György állatszeliidő észrevette, hogy *Champion* nevű oroszlanja, amely egyszer már megsebesítette őt, szokatlannal izgatott. Tanácsolták is neki, hogy hagyja el a mutatványt. *Mareth* nem törődött a figyelmeztetéssel, hanem belépett az oroszlankecsre és rákiáltott a fenevadra. *Champion* reája vetette magát és letelepette a földre. De *Mareth* a dühöngő vadat torkon ragadta és hátra szoritotta. A szolgazemélyzet vasrudakkal odasietett és az oroszlant megfékezte. *Mareth* csak könnyű sebeket kapott; összetépett ruhája helyett más ruhát öltött és husz percnél szünet után folytatta a mutatványait.

— **Pongrácz Lajos hangversenye.** — *Pongrácz* Lajos híres erdélyi zenekara néhány estén át a *Központi szálló* kerthelyiségében játszik. Az első hangverseny szombaton este lesz. Kedvezőtlen idő esetén a Fehér Kereszt télikertjében hangversenyez *Pongrácz*.

— **Leégett műhely.** Csütörtökön éjjel Mező-Kovács házában leégett *Hittmann* János asztalosmester műhelye. A tűz a padlason keletkezett ahol körülbelül 50 darab kész koporsó volt beraktározva. A megjelent tűzoltóknak kemény munkájuk volt, míg az alig öt méternyire fekvő főépületet megmenthették. A ház és áruaktár biztosítva voltak.

— **Mivel holnap vasárnap 10 órakor zárják az összes üzleteket, figyelmeztetjük a tisztelt közönséget, hogy bevásárlásait lehetőleg még a mai nap folyamán megtenni sziveskedjék, mivel a rendelkezésre álló rövid idő miatt, az üzletekben előreláthatólag igen nagy tolongás fog mutatkozni. Ebből a szempontból egyáltalán kívánatosnak mutatkozik, hogy összes bevásárlásainkat időkimérlés okáért lehetőleg egy helyen tehesük meg, mely célnak *Porter Vilmos* Nagy Aruháza a Szabadság-téren kitűnően megfelel, mivel ott minden elgondolható cikk pompás választékban kapható.**

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerés izzadás elleni kenőse,** 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak droguerijájában.

Adakozások az új templomra.

— Kimutatás a gyűjtésről. —

Arad, augusztus 7.

Aradváros katolikus híveinek új temploma a befejezés előtt áll. Nincs még másfél éve, hogy hozzákezdtek építéséhez, de mire a tél elhervasztja a nyár nyíló virágait, az új templom hatalmas ívei alatt fogja istenhez emelni szívét a hívők serege. A minorita-rend áldozatkészsége megteremtette s az aradi és környékbeli hívek hozzájárulása befejezte a nagy munkát, mely méltó lesz isten nevéhez, Aradváros évszázados fényéhez.

Ez év április hó 19-én szólította fel a város lelképásztora, *Csák* Cirják dr. rendfőnök a híveket adakozásra a szent ügy érdekében, hogy a rend mellé szegődve, vegyék gondjaikba a szentegyház belső szükségletét, május hó elején kezdtek Aradvárosának minden szépért, nemesért és jóért buzgólkodó hölgyei, élükön a fáradhatatlan fővédasszonnyal, monyoról *Urbán* Ivánnéval s ma, három hónap után már tekintélyes összeg gyűlt egybe a templom belső felszerelésére. A minorita-rend hozzánk küldött

kimutatásához levelet csatolt, melyben köszönetét fejezi ki a gyűjtőknek és az adakozóknak. „Akik pedig anyagi jósággal, — így szól a levél — a szent ügy érdekében könnyítettek a nehéz munkában, isten dicsőségeért viselt fáradalmaik jutalmául ezerszeres áldást várhatnak a dicsőség istenétől.”

Az új templomra jutott adakozások kimutatása a következő:

Özv. Andrányi Károlyné gyűjtése: Özv. Andrányi Károlyné, egy oltár felszerelésére 8000 k., Parecz György 25 k., Hunyady Józsefné 2 k., Kohn Ede 2 k., Bomlay Ignác 40 f., Dürr Gusztáv 6 k., Özv. Steinitzer Pálné 10 k., Steinitzer Jakab Pál 10 k., Szuten Péterné 2 k., Szuszá: Gusztáv 40 f., Steiner Etelka 20 k., Ottubay Károlyné 20 k., Ottubay Károly 20 k., Szauer Adolf 5 k., Bing Ede 10 k., dr. Saciuné Paguba Hortense 6 k., Kosinszky Viktor és neje 30 k., Goldschmidt Jánosné 10 k., Walder Gyuláné 10 k., Lörincz Adám 1 k., Braun és Schuh 20 k., dr. Posgay Lajosné 20 k., Halmai Andorné 4 k., Fényes Dezsóné 50 k. (5 évi részletre), Bódy Bódogné 10 k., „Viktória” takarékpénztár 50 k., dr. Iszpravnik Szever 10 k., Kocsi 2 k., Fábrián Lászlóné 200 k., Glück Dezsó 10 k., dr. Baross Zsiga 20 k., dr. Kell Lipót 50 k., Pálmay Lajosné 10 k., Neuman Sámuel 5 k., dr. Simó Károlyné 10 k., Leopold Károly 10 k., Schwarcz Simon fiai és társa 5 k., Malsy János 5 k., Róth Testvérek 5 k., N. N. 2 k., Schaffer Henrik 10 k., Vojtek Kálmán 20 k., Szusz György és neje 5 k., N. N. 4 k., dr. Králitz Lajosné 20 k., Réthy Viktor 10 k., Roth Lina 2 k., Meer Mór és fia 10 k., Giller Róbert 1 k., Tittizer András 2 k., Steinitzer N. 5 k., Babó Iván 50 k., Töttössy Gézané 10 k., Müller Gyula 10 k., Nagy Ferenc 5 k., Rónay Jánosné 5 k., Radó Gyula 5 k., Münz I. 2 k., Purgly János 20 k., Baross Ferencné 50 k., Dálnoky Nagy Lajos 10 k., Almay Olivérné 52 k. 20 f. Összesen 9000 korona.

Özv. Antalffy Endréné gyűjtése: N. N. 1 k., Todoreszku 40 f., Özv. Kuszálk Jánosné 5 k., Kuszálk József és neje 10 k., Kuszálk Erzsike 1 k., Czibula Imréné 20 f., Özv. Reichel Józsefné 20 f., Strifler József 1 k., Mihájlovič Györgyné 40 f., Baumann János 1 k., Özv. Kun Imréné 1 k., N. N. 1 k., Erbeszkern János 40 f., Glogopolszky András 20 f., Némethi János 1 k., Bary Aurél 1 k., Erdőfi Ferencné 1 k., Komlós Dezsóné 1 k., Vanicsek Ferencné 2 k., Vanicsek Fany 4 k., Rosenfeld Regina 20 f., Reisz Mátyás 5 k., Walder Gyula 5 k., Özv. Antalffy Endréné 5 k., Szabó Károly 1 k. Összesen 49 korona.

Báró Bánhidó Antalné gyűjtése: báró Bánhidó Antalné és br. Bánhidó Antal 800 kor., Özv. br. Bánhidó Sándorné 50 kor., Özv. Nyiky Gyuláné 50 kor., Nyéky Ilona 30 kor. Összesen 930 kor.

Balázs Ferencné gyűjtése: id. Nachtnébel Ödön 20 kor., Millig Józsefné 5 kor., dr. Priegl István 30 kor., Ingusz Mária 2 kor., Hermann János és neje 1 kor., Hermann Mariska és Róza 1 kor., Szénásy Katalin 40 kor., Özv. Hofbauer Sándorné 2 kor., Ficzy Ferencné 1 kor., Lustig Arminné 2 kor., Róza Mária 20 kor., Özv. Szupperits Jánosné 2 kor., Balázs Ferencné 4 kor. 40 fill. Összesen 91 korona.

Baross Boriska gyűjtése: Apor Gyula 5 kor., Ehrenguber Julia 3 kor., Neidenbach Cecll 2 kor., Várnai Lajosné 3 kor., Özv. Lancsáritsné 1 kor., Fischer Samuné 1 kor., Csillag Imre 3 kor., M. P. 2 kor., Keresztury K. 1 kor., Ambergerne 10 kor., Avarffy Imre 10 kor. Összesen 41 korona.

Barkó Ferencné gyűjtése: Barkó Ferencné 20 kor., Barkó Ferenc 20 kor., Opoľszki Lajosné 20 fill., Savolt József 20 f., Sass Sándor 40 f., Marosi Józsefné 10 f., Barna Péter 1 k., Özv. Fábri Tamásné 60 f., Böhm Mór 10 f., Németh József 10 f., Tóth Imre 20 f., Barna János 80 f., Balogh Istvánné 2 k., Nyiri Lajosné 10 f., Nyiri Józsefné 20 f., Balázs Mihály 20 f., Veszprémi István 10 f., Toncsik Istvánné 24 f., Isekutz Márton 1 k., N. N. 30 f., B. F. 16 f. Összesen 48 korona.

Biró Margit gyűjtése: Szontagh Ilona 5 k., Molnár István 1 k., Moldován Ödön 5 k., dr. Brück Gyuláné 10 k., Özv. Román Istvánné 1 k., Antal Benóné 1 k., Tábor Gyula 2 k., Pollákné 2 k., Fuchsné 2 k., Stern Miksa 1 k., Neubauer Sándor 2 k., Friedman Miksa 1 k., Szalay Gyula 1 k., Schwarcz József 1 k., Schürtzer János 1 k., Bran Ede 1 k., M. 1 k., 1 kor., Röder Ottó 1 k., Farkas 1 k., Eretnek 1 k., Antal 1 k., Fischer 1 k., Weisz 1 k., N. N. 40 f., Ma 1 k., S. 1 k., Sándor 1 k., Stern Miksa 1 k., Flórián József 5 k., Röder 1 k., Blau Lipót 5 k., Schön Oszkár 1 k., Dobránszky 1 k., 1 k., Varga Antalné 1 k., Varga Margit 1 k.,

Neumann Samu 20 k., ifj. Neuman Adolf 20 k., Tauber János 10 k., Kolocsáni József 20 f., Szendrői Imre 30 f., Mintál János 30 f., Kapp János 1 k., Strebán János 40 f., Nájlik József 20 f., Ernő 20 f., Biró Dánielné 4 k. Összesen 122 korona.

Blaskovich Ernesztné gyűjtése: Schwartz 2 k., dr. Hecht 5 k., Daurer nővérek 10 k., Ransburg Sándor 5 k., özv. Ruff Györgyné 10 k., Bálint Károlyné 40 f., Mihály Imréné 20 f., özv. Müller Károlyné 60 f., Kelemen József 1 k., Szántó István 60 f., N. N. 2 k., Thuri István 1 k., X. Y. 2 k., Tabakovits Jánosné 3 k., Lineberger Paula 2 k., Sági Henrikné 3 k., Friedmanné 60 f., Gyurkovichné 2 k., Weichart Aurora 2 k., Streicher Henrikné 3 k., Krausz József 2 k., Bohat Anna 1 k., Blaskovich Ernesztné 10 k., Szathmáry Király Jánosné 20 k. Összesen 89 korona 40 fillér.

Boros Ivánné g. üjtése: dr. Marschall Lajos 100 k. (5 évi részletben), Kassai Mária 10 f., Orbán György 20 f., Dániel Dávid 20 f., özv. Zipkó Jánosné 20 f., Kubina Béláné 1 k., Stojakovics Milán 2 k., Fock Gábor 40 f., Göllner Antal 20 f., N. N. 10 f., Joanovics 1 k., Borbély Marika 10 f., Eftimie Borbála 1 k., Vanosó János 1 k., Landwehr Miklós 10 f., Truka Jánosné 10 f., Kovárt Lajosné 20 f., Bari Zsófia 20 f., Bene Janika 1 k., Körösladányi Mari 1 k., Pálffy Teréz emlékére 2 k., Boros Jenő 1 k., Boros Ivánné 5 k. Összesen 118 korona 10 fillér.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Irnoki kinevezés. A m. kir. igazságügy-miniszter báró Exterde Andor kisorsolási kir. járásbírói díjokat a szelvényel kir. járásbíró-sághoz nevezte ki.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Folytatolagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1903. évi augusztus hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

20. Az aradi „Összetartás” szabadkömüves páholy kérvénye a város tulajdonához tartozó 4549, 4550. és 4551. helyrajzi számú 890 négyszögöl területű telek felének megvétele tárgyában. 21. Az aradi ev. ref. egyházközség és több kápolna utcai háztulajdonosnak kérvénye az aszfalt kocsiut burkolatnak a tűzorségi laktanyáig való kiterjesztése iránt. 22. Melocco Péter ajánlata utburkolat készítése tárgyában. 23. Maffi Géza kérvénye a város tulajdonához tartozó püspök-réti 13—527—1100 hold-, Konstantin János kérvénye a közlegelőbeli 5. számú 5 hold és Halász István kérvénye a közlegelőbeli 8. számú 5 hold föld bérletének meghosszabbítása iránt. 24. A tanács jelentése Sztanity Mátyással, a Hasszinger-utca csatornázása és kövezése és az Aulich Lajos-utca kövezése iránt kötött szerződésnek jóváhagyása tárgyában. 25. U. a. Oravetz Miklóssal 2400 köbméter tűzifa szállítása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

Arad a múlt hóban.

— A polgármester jelentése. —

Varjassy Lajos helyettes-polgármester július hóra vonatkozó jelentését a következőkben teszi elő:

(Egészségügy.)

A közegészségi viszonyok a múlt havhoz képest a nagy forróság következtében rosszabbodtak. A fertőző betegségek egyes vagy szoros esetekre szorítottak. Az összes halá-

lozás 42, a városi illetőségűekre 43-al volt magasabb az előző havinál.

A betegségek közül tulnyomó számban volt a bélhurut és tüdőgümő és aszkor. Az agybántalmu betegek száma is emelkedett. A ragályos, járványos természetű kórfarmák gyéren mutakoztak. Bejelentve volt a kanyaró s a hőkhurut 6—6 esettel, továbbá a vörheny 1 esettel. A trachomás betegek száma volt július hó végén 5, szaporodott 1, gyógyult 1, marad 5, a kórházban kezeltetik 4, idegen 4.

Elhalt összesen: 126 egyén, 67 férfi, 59 nő, az elhaltak között helybeli 113, idegen 13. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 41.7. A megyei közkórházban ápolatott 545 egyén, az izraeliták kórházában 9, összesen: 554; ezek közül gyógyult 139, javult 136, meghalt 28. Élve született 121 gyermek, 66 fiu, 55 leány; törvényes 94, törvénytelen 27. A születések évi aránya 1000: 27. Házasság kötött: 33.

(Közbiztonság.)

A személy- és vagyonbiztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 36 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettei 36 esetre kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál június hóról elintézetlen maradt 59 ügy, július hóban befolyt 373, ebből elintéztetett 347. Letartóztatott, részben előállított 185 egyén, kiutasított 80. A kapitányi hivatal h táskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 50. Letartóztatva volt 153 egyén, eltoloncoltatott 22.

Bejelentett és nyilvántartásba vétetett 551 cseléd. A szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 42, büntetett 37 cseléd. A kapitányi hivatalnál, mint iparhatóságnál iparjogvisitányt nyert 18 iparos, 8 kereskedő, iparát áthelyezte 9 iparos, 8 kereskedő, megszüntette 10 iparos, 5 kereskedő. A tanonc lajstromba bejegyezett 5 iparos, 4 kereskedő tanonc; felszabadult 1 iparos, 5 kereskedő tanonc. A viszony megszűnt 2 iparos, 4 kereskedőnél.

(Szegényügy.)

A városi szegény ápoldába elhelyezve volt 107 egyén, kibocsátott 8, meghalt 1, július hóban felvétetett 6, maradt e hó végén 104. Elelmezésekre 3284 adag melegétel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. A havi segélyben részesített szegények száma volt 635, július hóban nem vétetett fel, a segély megszüntetett 2-nál, maradt a hó végén 638. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt június hó végén 87, júliusban bejelentetett 2, anyjának visszaadott 3, elhalt 1, maradt e hó végén 85.

Tűz 3 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A községi bíróságnál júliusban befolyt 1145, elintéztetett mind. Végrehajtás foganatosított 199, árverés tartott 2. A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 176 közös hadseregbeli és 60 honvéd tartalékos. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 3 tábornok, 17 törzstiszt, 19 főtiszt.

(Az adózás.)

Az adóügyi osztály jelentése július haváról: Allami adó befolyt pénzben 24149 kor. 79 fill., leírás utján 1426 kor. 57 fill., hadmentességi díjban befolyt pénzben 195 kor. 50 fill., jog és bélyeg illeték befolyt pénzben 1515 kor. 38 fill., szárazéri költség 83 kor. 03 fill., kamarai díj 59 kor. 11 fill., betegápolási pótdó 674 kor. 85 fillér, községi adó 11974 kor. 59 fill., leírás utján 651 kor. 43 fillér, utadó befolyt pénzben 1311 kor. 15 fill., átíratási díj befolyt pénzben 2611 kor. 62 fill., csatornázási költség befolyt pénzben 5888 kor. 91 fill., leírás utján 3679 kor. 46 fill. Az adóügyi osztály folytatta a föld-, ház és pótdó kivetés kerületi felosztását és főkönyvi előírását, megkezdte hitelekezetnek visszajáró 5 százalékos tanpót-

lók alapjának kiszámítását, a jogerősen megállapított III. oszt. kereseti adó előírását és az utadó kivetése körüli előmunkálatokat.

(A pénztár forgalma.)

A házi pénztár bevétele volt 158.600 kor. 59 fill., kiadása 132.409 kor. 64 fill., maradványa 26.190 kor. 95 fill. Az utépitési alap bevétele volt 281.332 kor. 88 fill., kiadása 186.138 kor. 88 fill., maradványa 95.198 kor. 98 fill. Az egyes alapok bevétele volt 885.588 kor. 66 fill., kiadása 72.730 kor. 57 fill., maradványa 812.858 kor. 09 fill. A sorompóknál szedett köveztvám folyt be 4962 kor. 84 fill., helypénz 8226 kor. 62 fill., partvám 1212 kor. 66 fill. Összesen: 14.402 kor. 12 fill., kiadása volt 1620 kor. 86 fill. Marad tiszta jövedelem 12.781 kor. 26 fill.

1903. évi január hó 1-től július végéig befolyt: köveztvám 81.266 kor. 50 fill., helypénz 38.744 kor. 06 fill., partvám 8084 kor. 84 fill. Összesen: 73 095 kor. 40 fill. Kiadása volt 13.900 kor. 17 fill. Marad tiszta jövedelem 59.195 kor. 23 fillér.

A állategészségügy kielégítő volt. Végül jelenti, hogy a német városok által Drezdában rendezett kiállításra vonatkozó tanulmány utról nagyobb mérvű elfoglaltsága miatt jelentését a jövő havi közgyűlésre fogja beterjeszteni.

NAPIREND.

Augusztus 8. Szombat. Róm. kath. naptár: Cirjék. — Protestáns naptár: Cirjék. — Izraelita naptár: Sabbat, Waetchan. — Görög-keleti naptár (július 26.). Hermolau. — A nap kél 4 óra 31 perckor, nyugszik 7 óra 6 perckor. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett lélesterem.

Időjósítás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék. Augusztus 8. A Kisjenő-Erdőhegy és vidéke ifjúságának táncmulatsága (Háda erdő). — Az aradi tanítók körének ülése reggel 8 órakor (Weitzer János-utcai iskola.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személyvonat tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személyvonat este	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, takarítónőre, kertészre,

gazdasszonyra, mindenestre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki

üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsi, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván

az
Aradi Közlöny
kishirdetési rovatát
használja,
az biztosan eredményre vezet.

Kölcsey - egyesület
Aradon

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 7.

Felülbizás. Buzakinál mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 23.000 métermázsra került forgalomba, néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafajták tartottak. Időjárás borús.

Esti árszámok. Berlin 1/4, Páris 35 olcsóbb.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.39—7.40
Buza 1904. áprillisa	7.63—7.64
Rozs októberre	6.21—6.22
Rozs 1904. áprillisa	6.43—6.44
Zab októberre	5.36—5.37
Zab 1904. áprillisa	5.57—5.58
Tengeri augusztusra	6.11—6.12
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	4.88—4.87
Repe augusztusra	10.90—11.—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.37—7.38
Buza 1904. áprillisa	7.62—7.63
Rozs októberre	6.20—6.21
Rozs 1904. áprillisa	6.43—6.44
Zab októberre	5.35—5.36
Zab 1904. áprillisa	5.57—5.58
Tengeri augusztusra	6.09—6.10
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	4.86—4.87
Repe augusztusra	

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 7. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 102—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 110—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm sulyban 108—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm sulyban 103—4 fillérig.

REGÉNY-CSARNOK

A toltékek kincse.

— Eredeti regény. —

Irta: Ritt Gyula.

(Folytatás.)

[1]

Célunk folytonosan északnyugatra vezetett. Fernando kívánságához képest azonban nem az őserdőn keresztül, hanem az azon keresztül húzó és kissé délebbre eső keskeny hegylécet mentén, ahol nem kellett az indákkal küzdenünk és sok időtakarítással hosszabb utat tehetünk. Ezen elhatározásnak Cyrano örült legjobban, mert az alsó hegyeken „tisztább” volt a levegő. Ha Fernando és Cyrano lovakkal lettek volna ellátva, ezt a hegyutat, félannyi idő alatt is megtehetők volna. Lovamat Cyranonak ajánlám fel, azonban nem fogadta el. Víznyaladt elöttünk, de puskáját készenlétben tartogatta. Később megszűnt az egyenes út és zerguzos hegyhátra kapaszkodtunk. Cyrano jóval előbb haladt, úgy, hogy egy egy rövid időre, míg magasabb hegyre nem került, eltűnt szemünk elől. Utazásunk alatt még egy emberrel sem találkoztunk. Ugy látszott, hogy nem csak az őserdő, hanem még annak hegyei és virágzó völgyei is lakatlanok. Már le is mondtunk arról a reményről, hogy az őserdőben emberre akadunk. Ezen állítást még az is bizonyítani látszott, hogy az őserdő után, a Don őse által rajzolt térkép szerinti homokszivatagnak kellett következni, hol még kevésbé fogunk egy élő lényt találni. A sziklák között egy sekély szakadékhoz érünk, ahol a hegylécet kettévált és mint kőszalag futott keresztül az erdőn. A két hegyhat között virágos völgy húzódott keresztül. Sok kényelemmel kínálkozott és mi aláereszkedtünk a gyepes utra. Cyrano már rég lent bicegett. Ugy viselkedett, mintha a fölötté mosolygó nap örködne rajta, mi visszaadta bátorságát, életkedvét. Ot is elragadta a völgy vadregényes szépsége és csodálkozását, örömet, dalokba üntötte. Ha néha nem is láttuk, tudtuk, hogy merre halad. — Fernando éppen nevetve említette, hogy Cyranonak bizony oka van arra, hogy elöttünk nyargaljon.

— Azt hiszem, hogy a sűrűből föltűnő első vadat akarja elejteni, hogy a tegnapi pellengérré állított bátorságának új tekintélyt szerezzen.

Időm sem volt Fernando szavaira válaszolni, mert a közelben felhangzó lövés megzavarta beszélgetésünket.

— No, nem mondtam — szölt nevetve Fernando. De már a következő pillanatban szavait kiabálás követte.

— Fernando, Bondár, segítség!

Egy két ugrással a fordulóhoz értünk és közvetlen a szikla aljában Cyrano terült el a földön és mögötte fenyegetően emelkedett fel egy lomha állat, hogy reávesse magát.

Medve volt.

Nem volt időm habozni. Lekaptam fegyveremet és a lövés eldördült. A medve visszasett első lábaira, a golyó a medve szívébe fúródott. Egyet fordult és a halálra rémült Cyranon keresztül bukva, legurult a szikláról. Cyranon keresztül bukva, legurult a szikláról. Cyranon keresztül bukva, legurult a szikláról. Cyranon keresztül bukva, legurult a szikláról.

— Átkozott faláb! — morgott maga elé. — Ez az oka mindennek. Mintha ide varázsolták volna, — szölt Cyrano — úgy tűnt fel ez a medve, tölem mintegy öt lépésnyi távolban. Hirtelen rákaptam fegyveremet és célozva előre léptem. Lábam beleakadt egy indába, a fegyver elsült. En végigterültem a földön és a medve fölördített. A golyó a lapockája alá fúródott, pedig ugyancsak a fejébe céloztam.

Alighogy Cyrano e szavakat kiejtette, erős mozgás hallatszott a mögöttünk fekvő bozótból.

— A nőstény, — kiáltottam és félrehúztam Cyranot, ki szörnyen restelte magát, az előbbi kudarcért. A szemközti lévő barlang nyílásban tényleg egy medve jelent meg és felénk viacsorgatta a fogát. Fegyverem megtöltéséhez már nem volt időm.

— No, Cyrano, — szölt Fernando, — hozza helyre hibáját — s azzal odanyújtotta megtöltött fegyverét, míg ő kését húzta ki övéből. — Ha lőtt, hirtelen áljon félre.

Cyrano célzott, keze reszketett egy kissé, de a golyó nem tévesztette el a célját. A medve szeméin ment keresztül. A medve a lövés után iszonyu ordítást hallatott. Szeméből esurgott a vér s egy két ugrással elöttünk állott. Szébb példány volt mint a him, s megsebesülése csak fokozta dühét. Mikor két lábra állott, az őles Fernandonál is nagyobb volt. Fernando odaugrott és én, mivel ezalatt fegyveremet megtöltöttem, az alkalmas helyzetre vártam, hogy belebocsássak egy golyót. Nem hittem, hogy Fernando késével megbirkózzék a hatalmas állattal.

Fernando nem engedte, hogy löjek, úgy látszott, bizott erejében. Nekirontott a medvének, feje a medve feje alá került. S míg fejét annak bozontos nyakának szoritotta, baljával átfogta és kését egy hirtelen mozdulattal a medve oldalába dőfte. Vakmerő vállalkozás volt ez a spanyoltól, míg Cyrano a rémület kiáltásával ajkán szökött félre.

Esésében a medve magával rántotta Fernandot. Ekkor odaugrottam és vállánál megragadva tartottam vissza, nehogy a szikláról leguruló medve után zuhanjon. Ebben a pillanatban a barlang szájában egy fejlődő bocs jelent meg. Anyja után jött ki. Most, hogy a veszőly nagy része el volt háborítva. Cyranoba is visszazárt a bátorság. Odatipegett a barlanghoz és gladiatori bravourral kapott a bocs üstökébe. Fölragadta a levegőbe és diadalmasan hozta elő zsákmányát.

— Ne bántsát az a kölyköt! — szölt nyugodtan Fernando, az izgalmas küzdelem minden utóhatása nélkül, — hagyd meg életét, majd megnő ő is és ha visszatérünk utunkról, még megküzdehet vele.

Cyrano elengedte az állatot és az bőgve szaladt be az erdőbe.

A szikláról újra letértünk a völgybe. Azonban alig haladtunk néhány kilométernyire, fejünk felett vörössárga felhők kezdtek gyülemelni az égbe. E sárgás felhők jelezték, hogy a sivatagtól már nem járunk messzire. E sárgás felhők homokosodó zuditanak a sivatagra, s a könnyebb rész, a por és a kavicsot a szél sokszor a sivatag határán túl is elhordja, bele a vízfelhőkbe. s akkor ez a poros homok mint sár, iszonyu erővel ott hull le, ahol a vízfelhőkkel találkozik. Ilyen esőre volt kilátásunk és én figyelmeztettem társaimat a védelemre. Rövid keresgélés után találtunk is egy hatalmas, odvas törzset, a hegy tövében, a mely hár-

munknak elég kényelmes helyet nyújtott. „Csárdást” egy emelkedettebb helyen, egy szikla alá állítottam, a melynek h gye belelenyult egy bükk koronájába. Ideje is volt, mert nem-sokára a vihar hirtőke: a szél sivitva futott keresztül az ezredéves fák sűrű lombjain. Egy-negyed óra múlva megeregt az eső. Fűtyülve hulltak alá a kavicsok és zörögve ugráltak az ágakon. A faodonak nyílásán keresztül bár ott is be-becsapott a saras eső, élvezettel nézte Fernando az előtte még ismeretlen természetű tüneményt. Cyrano pedig a fűtyülő kövek-től volt elragadtatva. Több óra telt el és a vihar csak most kezdett teljes erejével kitörni. A kavics hullás megszűnt, csak a vihar üvöltés-től kísért viz suhogását lehetett hallani. Az éj is leszállt az erdőre, s mi lázni kezdünk. Ez éjjel nem az állatok, hanem a természet hangversenyezett nekünk. Cyrano hamar beletalálta magát új helyzetébe. A szabadban töltött néhány veszélyes éj után, palotában képzelte magát. Beburkolódzott és ülő helyzetben csakhamar elaludt, mert itt nem kellett félnie az éjjeli vendégektől.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Nyári színház.

Szombaton, 1903. évi augusztus hó 8-án:

A dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	Nyitrai S.	Bilitzky	Zilahy Gyula.
Vilma, leánya	Gazdi A.	Merlin báró	Győre Alajos.
Domaházyné	Ardal Ida.	Szklabonyai	Rába István.
Szentirmay	Mariházi M.	Ugyvéd	Rethy István.
Szentirmayné	Almásy L.	Jób ügyvédje	Szabó László.
Tarján	Könyves J.	Jób orvosa	Németh J.
Loránt	Somlai A.	Miska, szolga	Juhász S.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

Értesítés.

Van szerencsém a t. e. közönség szíves tudomására juttatni, hogy

Pongrácz Lajos

Erdélyország leghíresebb zenekarát néhány estélyre sikerült megnyernem és így azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy ez alkalommal a

KÖZPONTI SZÁLLODA
kerthelyiségét

ma szombaton este 8 órakor megnyitom

és azt a következő napok estéin mindaddig, míg a téli színházi évad kezdetét veszi, nyitva tartom.

Pongrácz Lajos zenekarát az aradi közönségnek volt már alkalma hallani, zamatos magyarizű nótái és fűlbemászó hegedűjének hangjai eléggé ismeretesek, miután azonban rendes nyári körutját Arad várossal akarja bevégezni, kötelességmulasztást követne el, ha föl nem keresné kedvenc közönségét.

Kitűnő pilseni és kőbányai sör.

Izletes ételek és hamisítatlan italok.

Számos látogatást kér

Kiváló tisztelettel:

NAGY LAJOS,

vendéglős.

Kedvezőtlen idő esetén a Jélikertben.

Négy szobából

és mellékhelyiségek-
ből álló

emeleti lakást

Szent-László-utczában

november 1-től kiad 1712

Ludig István, ügyvéd.

Hirdetések

Aradi Közlöny Naptára

1904. évfolyamára

már elfogadtak.

Az Aradi Közlöny előfizetői ingyen kapják és más uton meg nem szerezhető.

Hirdetési díj: egy egész oldal 40 kor., egy fél oldal 30 kor., egy negyed oldal 20 kor.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumí csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári áron.

Hőnig Frigyes

harangöntőnél 1095

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtatnak.

857—903. I. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. Minister ur 1903. évi július hó 26-án 25775. szám alatt kelt rendeletével a világi állami elemi iskola kibővítésének munkálatait 3901 kor. 47 fillér költségösszeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok kivitelének biztosítása céljából 1903. augusztus hó 17-ik napjának d. e. 10 órájára az aradi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a nevezett munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt az engedélyezett költségösszeg 5 százalékának megfelelő bantpénz csatolandó.

A szóban forgó munkára vonatkozó művelet és részletes feltételek, az aradi kir. államépítészeti hivatalban naponként megtekinthetők.

Aradon, 1903. évi augusztus hó 1-én.

1006

M. kir. államépítészeti hivatal.

21491—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság hajóival érkező valamint az ezekkel továbbítandó áruknak a vasutikocsiba, illetve vasuti kocsikból a hajóra való átrakási munkálatok végzésére ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az egy korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán végzendő vízi átrakódási munkálatokra 21491—03 számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal (esetleg iparengedély stb.) felszerelt ajánlatok 1903. évi október hó 20-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest külső kerepesi-ut VIII. ház) nyujtandók be.

Bantpénz fejében pedig 500, azaz ötszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi október hó 19-én déli 12 óráig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőrsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban levő vízi átrakódásra vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest külső kerekesi-ut 1. sz. II. ház II. emelet 59 ajtó) valamint Zimony állomásunk forgalmi irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők miert is ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok, nem fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fen tartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott egység árakra szabadon választhassanak.

Budapest, 1903. évi június hó.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

M. kir. államvasutak.

117552—1903. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a Kis-Ujszállás állomáson lévő felvételi épület bővítésével kapcsolatos munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának magasépítészeti ügyosztályában (VI. kerület, Teréz-körut 56. sz. III. emelet 14. ajtó) és Aradon a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafentartási és építési ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi augusztus hó 25-én déli 12 óráig nyujtandók be alulírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapesten, VI. kerület Teréz-körut 56. szám, II. emelet 10. ajtó).

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 80 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyujtandók be: „Ajánlat a kis-ujszállási állomáson lévő felvételi épület bővítése folytán szükséges építő munkákra.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig 3600 korona, azaz Háromezerhatszáz korona bantpénz teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapesten, VI. ker. Andrassy ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bantpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértékben felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bantpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Budapest, 1903. évi július hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Nevelőnő.

Két leánykám mellé szeptember 1-ére 1702

nevelőnőt

keresek, ki képes a polgári iskola második osztályában előirt tantárgyakat oktatni; izr. hitoktatás megkivántatik.

Ajánlatokat kérek alábbi címre, fizetési igények megjelölésével.

Grósz Pál

szőlőbirtokos, Á g r i s.

Magyar királyi államvasutak üzletvezető-sége Szeged.

21374—1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak alulírott üzletvezetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnok és hivatalnokgyakornokok részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálatközben egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruha darabok következők: 1. nyári zubbony, 2. tavaszi és őszi zubbony, 3. téli zubbony, 4. nyári nadrág (sötét kék) szürke v. drapp színű posztóból, 5. tavaszi és őszi nadrág, 6. téli nadrág, 7. tavaszi és őszi felöltő, 8. téli felöltő, 9. nyári sapka, 10. nyakra való, 11. kesztyű, 12. karkötő.

Az 1—8. tétel alatt felemlített ruha darabok készítéséhez megkivántató felső kelmek bármely hazai czég belföldi gyárából szerzendő be.

A 9—12. tétel alatt felsorolt ruházati cikkek, valamint az 1—8. tétel alatt felsorolt ruhák teljes elkészítéséhez a felső kelmen kívül még szükséges egyéb cikkek a szállító czég által jó minőségben bárhol beszerezhetők, azonban kikötöttik, hogy amennyiben ezen cikkek Magyarországon is gyártatnak, úgy első sorban a hazai gyártmányok szerzendők be, illetve használandók.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetők az alulírott üzletvezetőségénél a hivatalos órák alatt, mely feltételek aláírottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

„Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítése iránt” 1903. évi augusztus hó 22-én déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség általános osztályához (I.) benyujtandók vagy posta útján beküldendők, hová is bantpénzképen, mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni, 400 korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1903. évi augusztus hó 12-én déli 12 óráig beküldendő.

Az alulírott üzletvezetőség fen tartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott egységárakra szabadon választhasson és fogadhasson el.

Szeged, 1903. évi július hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

A rég-óta jól bevált

MAGGI-**ÍZESÍTŐ
ELŐNYEI**

1. **Finom ízt** kölcsönöz levesnek, mártásoknak, főzelékeknek stb.; tekintetben párállan a maganemében és utólerhetetlen.
2. **Nagy kiadósága** folytan használatánál takarékoskodni kell, nehogy az étel ízét elnyomja.
3. **Kényelmes használat** ellentétben a tömött huskivona-
tokkal. 1461
4. **Olcso ár** mivel már üvegecskében 50 fillértől kezdve kapható és az üres üvegecskék legolcsóbban utántölthetnek.

MAGGI-kivonatások: 4 nagydi, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889 és 1900-iki párisi világiállításokon. (Maggi Gyula bírálótag.)

APRÓ HIRDETÉSEK.**קוקוסזsir**

használható főzésnél, sütésnél vaj, ludzsir helyett. Otkilós postadobozzal utánvétellel 8 koronáért bárhová bérmentve küld: Klein Regina, Tolcsva. 1571

4 szobás erkélyes

lakás, fürdőszobával nov. 1-től kiadó. Erzsébet-körut 20. 1710

Hegy bor eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy gyoroki és kuvini boralmat a következőleg árusítom: Fehér bor literje 56, 60, 64 és 72 fillér. Schiller bor literje 60, 64, 72 fillér. Vörös bor literje 1 kor. 20 fillér. Tisztelettel Berán Antal, Szabad-ság-tér 20. 1584

300—1000 birkának

feles tartásra hely kerestetik. Czim: Juhász, Szintye! 1675

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Lakás,

5 szobából és mellékhelységekből kiadó. Évi bér vízhasználattal együtt 850 forint. Halász-u. 27. sz. 1706

Gyönyörű gargon

lakás, esetleg iroda, az épülő Neuman-palotában nov. 1-től kiadó. Bövebbet Erzsébet-körut 20. I. 8. 1709

Kitünő mellékkeresetet

találhatnak hölgyek és urak, akik ismerősök körében az én különleges kávé, tea, rum és szivarkáimat ajánlják.

Leon Bravo, Hamburg 14.

Magyar levelekre is azonnal válaszolunk. 1654

Veszek zálogcédulákat.**DEUTSCH IZIDOR**

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

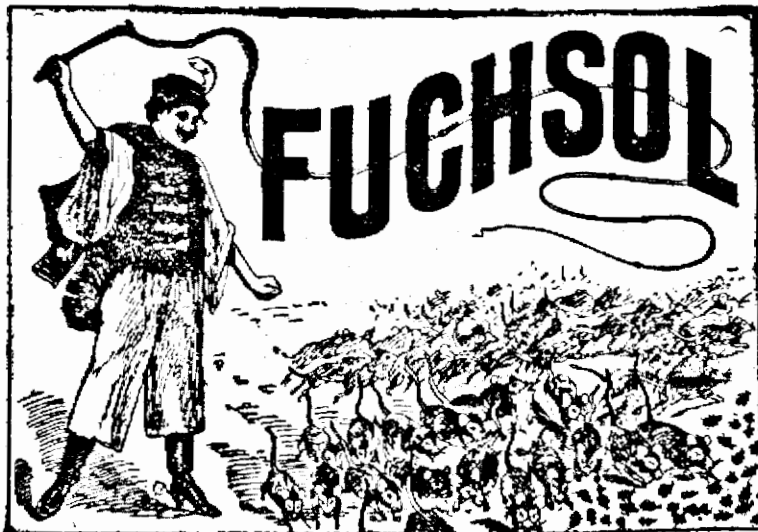
Készpénzért a legmagasabb árban veszek vagy más új tárgyakra becserél mindentéle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438.

1431

Veszek zálogcédulákat.

MÉREGMENTES!

SZABADALMAZVA!

Cs. és kir. katonai hatóságok, kir. hatóságok fogházak fölött, kórházak, megyei hatóságok, városi hatóságok és községek, erdészeti hivatalok, zárdák, pékek, mészárosok, hentesek és magánosok kéretnek szives figyelmüket a nemrég feltalált mérgegmentes „Fuchsol-vegykészítményre“ fordítani.

„FUCHSOL“ kipuštíja az összes rágóállatokat és pedig, patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„FUCHSOL“ kipuštíja az összes férgeket, ugymint poloskát, böhát, muszkát, molyt stb. a fajzattal együtt.

MINDEN állatnemnek egy külön szer. Megrendelhető vidéki városokban. gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon kapható: Steinitzer N., Hegedüs Gyula, Braun N. A., Fejér Gyula, Vojtek és Weisz és Krausz Elemér és Társai uraknál, valamint az összes droguerikban. — Ahol nem kapható közvetlenül szállít:

„FUCHSOL“ vegyi-laboratorium

Ujházy Árpád és Társai 1601

POZSONY, Vörösmarty-utca 7.

XX Törvényesen védve! XX

XX Olcsó! XX

Magyar asphalt részvénytársaság

Budapesten.

Fiók gyártelep. Aradon, Erdélyi-ut 11. szám.

Elvállal jótállás és legolcsóbb árak mellett:

nedves lakások, pinczehelyiségek, raktárak, stb. gyökeres szárazzá tételét.

Udvarok, kapubejáratok, folyosók, teraszok, konyhák, műhelyek, gyárhelyiségek, szeszgyárak, raktárak, magtárak, vágóhidak, járdák, kocsutak, átjárók, bérkocsi állomások

burkolását legjobb természetes asphalttal.

Arjegyzék, költségvetés kívánatra küldetik.

1010

Képviselő:

NEUBAUER MANO

Arad, Kossuth-utca 9. — Telefon 411.

Aradi nyemda részvénytársaság könyvenyomdája.

Magy. kir. államvasutak üzletv. Aradon.

21873—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Piski állomáson létesítendő 1 drb. altiszti és 1 drb. szolgálaképület és 2 drb. 8 rekeszes melléképület, valamint Petrozsényben létesítendő 1 drb. altiszti és 3 drb. szolgálaképület és 4 drb. 8 rekeszes melléképület építésére és azzal kapcsolatos munkákra.

A költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétfüzetek Aradon, a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt 8 korona lefizetése mellett átvehető és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1908. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál. Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a piski és petrozsényi telepházák és melléképítményeik építési munkáira.“ Ajánlatok úgy a piskii, mint a petrozsényi építésekre külön-külön, valamint a két építkezésre együttesen is benyújthatók.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a piskii telepházákra pályázók részéről 2000, azaz Kettőezer korona, a petrozsényi telepházákra pályázók részéről 3400 kor., azaz Háromezer-négyszáz korona, mindkét munkára pályázók részéről pedig 5400 kor., azaz Ötezezer-négyszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta után beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel. A ajánlatok feletti döntés határideje e pályázati határidőtől számított 2 hétben állapittatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon, 1908. évi július hó 29.

Az Üzletvezetősége.

(Ütánnycsés nem dőjzesték.)

